Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 21 июль 1971 йил, чоршанба ◆ № 166 (15.036). ◆ Баҳоси 2 тийин.

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

Л. И. БРЕЖНЕВ ВА Н. В. ПОДГОРНИЙ Э. ГЕРЕК ҲАМДА Ю. ЦИРАНКЕВИЧ БИЛАН УЧРАШДИЛАР

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ва СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний 18 июлда дам олиш учун Совет Иттифоқига келган Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Герек ва Польша Халқ Республикаси Давлат кенгашининг Раиси Ю. Циранкевич билан учрашдилар.

Суҳбат вақтида томонлар ҳар иккала мамлакатда коммунизм ва социализм қурилишининг бориши тўғрисида бир-бирларига ахборот бердилар ва қардош партиялар ҳамда халқларни бирлаштириб турган ҳар томонлама алоқаларнинг муваффақиятли ривожланаётганлигини чуқур мамнуният билан қайд этдилар. [illegible] КПСС билан Польша Бирлашган ишчи партияси ўртасида, СССР билан Польша Халқ Республикаси ўртасида мустаҳкам ҳамкорликни ҳар томонлама ривожлантириш [illegible] таъкидлаб ўтдилар. Бир қанча актуал халқаро масалалар юзасидан ҳам фикрлашиб олинди.

Совет ва Польша раҳбар арбобларининг учрашуви самимий дўстлик ва қардошларча ҳамжиҳатлик вазиятида ўтди. (ТАСС).

УЛКАН ИШЛАР ЧОРЛАЙДИ

Республикамиз ҳокимиятининг олий органи — саккизинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг биринчи сессияси яқингинада ўз ишини тамомлади. КПСС XXIV съезди белгилаб берган улкан режаларни муваффақиятли амалга ошириш учун бошланган умумхалқ мусобақаси ғоят кенгайиб кетган ажойиб кунларда бўлиб ўтган сессия партия XXIV съезди Директиваларини амалга ошириш йўлида қандай ишлар қилиш лозимлигини белгилаб олди.

Сессия Ўзбекистон ССР Олий Совети, унинг Президиуми, Олий Совет доимий комиссиялари, республика ҳукуматини тузишдан иборат ташкилий масалалар билан бир қаторда еттинчи чақириқ Олий Советининг охирги сессияси билан ҳозирги сессия орасида Олий Совет Президиуми қабул қилган Фармонларни тасдиқлади, КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш юзасидан республика меҳнаткашлар депутатлари Советларининг вазифалари тўғрисидаги, меҳнаткашлар депутатлари район ва шаҳар Советлари, шаҳардаги район Советлари тўғрисида Ўзбекистон ССР Қонунларининг лойиҳалари ҳақидаги ҳамда республиканинг ўтган йилги давлат бюджетининг ижроси тўғрисидаги масалаларни қараб чиқди.

Кўриниб турибдики, сессия ижтимоий ҳаётимизнинг жуда муҳим масалаларини ўз муҳокамасига киритиб, уларни жуда ишчанлик, принципиаллик ва юксак талабчанлик вазиятида ҳал этди. Шундай бўлиши табиий эди. Чунки шу йил 13 июнда бўлиб ўтган сайловлар коммунистлар билан партиясизлар блокининг бу сафар ҳам катта ғалаба қозонганлигини, партия билан халқининг буюк бузилмас бирлигини яққол исбот қилди. Республикамиз меҳнаткашлари халқимизнинг энг муносиб фарзандлари учун якдил овоз бериш билан синалган авангардимиз — шонли Коммунистик партиямизга астойдил ва чексиз садоқатларини изҳор этдилар. Сайлов якунлари давлат ҳокимиятимизнинг олий органи бутун меҳнат аҳлининг ягона хоҳиш-иродасига таянганлигини кўрсатди.

Сайловчиларнинг мутлақ кўпчилик овозини олган 452 халқ номзодининг ҳаммаси Олий Совет депутатлигига сайланди ва ўз сайловчиларидан республикамиз ҳокимиятининг олий органида улар номидан иш кўриш ваколатини олди. Депутатларнинг ярмидан кўпроғи шонли ишчилар синфи ва колхозчи деҳқонларнинг вакиллари бўлганлиги айниқса қувончлидир. Моддий бойлик яратувчи бу иттифоқдош синфларимизнинг намояндалари орасида машинасозлар ва металлурглар, газчилар ва кончилар, нефтчилар ва химиклар, бинокорлар ва транспортчилар, тўқимачилар ва чорвадорлар, пахтакорлар ва лубкорларнинг пешқадам вакиллари бор. Улар орасида ўзбек ва рус, қорақалпоқ ва қозоқ, украин ва тожик, татар ва корейс сингари ўнлаб миллат фарзандлари борки, бу ленинча доно миллий сиёсат тантанасининг ёрқин ифодасидир.

Бу галги Олий Совет депутатлари состави бир мунча янгиланганлигини таъкидлаб ўтиш харрактерлидир. Барча депутатлардан 270 киши ёки ҳамма депутатларнинг салкам 60 проценти олдинги чақириқдаги Олий Советнинг депутати бўлган эмас.

Халқимиз ўзининг энг яхши ўғил ва қизларини ҳокимиятимиз олий органига сайлаб, уларга катта ишонч билдириш билан бирга партия XXIV съезди қарорларини амалга ошириш, хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларини ҳал этиш, беш йиллик топшириқларини тўла ва ошириб бажариш, шу тариқа Ватанимиз куч-қудратини янада мустаҳкамлаш йўлида намуна кўрсатиб ишлаш бурчини ҳам юклайди. Бу юксак халқ ишончини оқлаш ҳар бир депутатнинг муқаддас бурчидир.

Партия XXIV съезди социалистик ишлаб чиқаришни тез суръатлар билан ривожлантириш, унинг самарадорлигини ошириш, фан-техникани тараққий эттириш ва меҳнат унумдорлигини оширишни тезлаштириш асосида халқнинг моддий ва маданий турмуш даражасини анча юксалтиришни таъминлашдан иборат жуда муҳим вазифани қўйди. Тўққизинчи беш йиллик ана шу вазифани амалга оширишда, яъни коммунизмнинг моддий-техника базасини вужудга келтиришда янги муҳим босқич бўлиши лозим ва албатта шундай бўлади.

Беш йилликда Ўзбекистон халқ хўжалиги ҳам бениҳоя юксалади. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми салкам бир ярим баравар кўпаяди. Республикамиз бундан буён ҳам СССРнинг асосий пахтачилик базаси бўлиб қолади. Беш йиллик охирига бориб, 4,9 миллион тонна пахта етиштиришимиз лозимлиги Директиваларда қайд этилган. Энг биринчи ватанпарварлик ва интернационал бурчига чексиз содиқ бўлган Ўзбекистон меҳнаткашлари 1975 йилда Ватанга 5 миллион тонна «оқ олтин» дурдонаси етказиб беришга қатъий азму-қарор қилганлар.

Бу улкан вазифаларни рўёбга чиқаришда Советлар жуда муҳим роль ўйнайди. Давлатимизнинг демократик характерини ўзида яққол гавдалантирувчи, давлат ва жамоат ташкилотлари хусусиятларини мужассамлантирувчи Советлар жуда катта куч бўлиб, В. И. Лениннинг таъбири билан айтганда, улар бизнинг халқ ҳокимиятимиз, ҳамма учун очиқ бўлган, ўзининг барча ишини омманинг кўзи олдида бажарадиган, омма учун қулай бўлган, бевосита омманинг ўзидан келиб чиқувчи ҳокимиятдир.

КПСС Марказий Комитети Советларнинг иш фаолиятини такомиллаштириш юзасидан кейинги пайтларда кўпгина амалий тадбирлар белгилади. Советларнинг хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарлик қилиш соҳасидаги ҳуқуқлари анча кенгайтирилди. Илгари юқори органлар ҳал қилиб келган масалаларнинг кўпи эндиликда маҳаллий Советлар ихтиёрига топширилди. Советлар ўз территорияларида жойлашган барча корхоналар ва хўжалик ташкилотлари ишини ўз ваколатлари доирасида уйғунлаштириб ва назорат қилиб туришга ҳақлидирлар. Улар хўжалик ва маданий қурилишнинг асосий жабҳаларидаги ишларнинг аҳволини контроль қилиб турибдилар.

Сессия КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш соҳасидаги республика меҳнаткашлар депутатлари Советларининг вазифалари тўғрисидаги ҳамда меҳнаткашлар депутатлари район Совети, шаҳар, шаҳардаги район Совети тўғрисидаги Қонунларни қабул қилди. Бу Қонунлар социалистик демократияни янада ривожлантиришга қаратилган бўлиб, Советлар фаолиятини юксалтиришга хизмат қилади.

Олий Совет сессиясида, шунингдек маҳаллий Советларнинг сессияларида партия XXIV съезди қарорларини амалга ошириш вазифалари муҳокама қилиниб, конкрет вазифалар белгилаб олинди. Эндиги вазифа — янги, улкан режаларни, яратувчилик ишларнинг катта программасини қатъият билан амалга оширишдан иборат.

КУН ТАРТИБИДА — НАРХ МАСАЛАСИ

20 июлда Тошкентда ўтказилган республика кенгаши халқ истеъмоли товарларининг чакана нархларини ва аҳолига кўрсатиладиган хизмат таърифларини белгилаш ва қўллаш масалаларига бағишланди. Кенгашда область партия комитетлари маъмурий ва савдо-молия органлари бўлимларининг мудирлари, область ижроия комитетлари раисларининг ўринбосарлари, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, давлат ва кооператив савдоси, маиший хизмат ходимлари, шунингдек, республика давлат нарх комитети ва унинг жойлардаги органлари ходимлари, бир қанча корхоналарнинг раҳбарлари қатнашдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Коитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов кенгашни кириш сўзи билан очди.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети давлат нарх комитетининг раиси Н. Тожиев ўз докладида нарх белгилаш практикасини ҳар томонлама таҳлил этди.

Кенгашда СССР Министрлар Совети давлат нарх комитетининг раиси В. К. Ситкин нутқ сўзлади.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Н. Ж. Худойбердиев, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Т. Н. Осетров, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Госплан раиси С. К. Зиёдуллаев, Ўзбекистон ССР халқ контроли комитетининг раиси Н. Маҳмудов иштирок қилдилар.

(ЎзТАГ).

Мирзачўл районидаги «Фарғона» совхозининг коллективи бу йил ўтган йилдагига нисбатан кўп пахта топшириш учун курашмоқда. Шу мақсадда ғўзаларни комплекс парвариш қилишга катта аҳамият берилаётир. 4-бўлим ўтган йили планини муддатидан илгари бажариб, пешқадамликни эгаллаган эди. Бу йилги ишлар ҳам чакки эмас. Бўлимдаги мавжуд «зангори кема»лар ремонти қизғин олиб борилмоқда. Суратда: совхоз партия ташкилотининг секретари З. Ҳайдаров, механик ҳайдовчи Қ. Тоғаев ва бўлим бошқарувчиси Ж. Назаров ўртоқларни кўриб турибсиз.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» РЕЙДИ

БУЛУНҒУРДА СУСТКАШЛИК

Социалистик мажбуриятларнинг бажарилишини текширамиз

Булунғур райони дон етиштиришда Самарқанд областида салмоқли ўрин тутади. Район хўжаликлари бу йил 28 минг гектардан кўпроқ майдонда дон етиштиради. Районда дон етиштириш ва ўриб-йиғиб олиш қандай аҳволда? Илғор хўжаликлардан 1- «Булунғур», «Гулбоғ» совхозлари ва «Октябрь» колхозида етиштирилган доннинг бир граммини ҳам нобуд қилмай қисқа муддатда ўриб-йиғиб олиш учун қизғин иш олиб боriляпти. Айниқса «1-Булунғур» совхозида ўрим-йиғим яхши уюштирилган. Совхоз ишчилари 702 гектар ердаги арпани қисқа муддатда йиғиштириб олдилар. Комбайнчилар ғаллазорларда намунали ишлади, кунлик нормани систематик ошириб бажарди. Совхоз бу йилги шароитда ҳам ҳар гектаридан 7,3 центердан хирмон кўтарди.

«Октябрь» колхозининг деҳқонлари олиб бораётган ишлар ҳам ибратли. Бу ерда 2450 гектар майдондаги ғалла ўриб бўлинди.

Бироқ райондаги «Победа», «Правда Востока» колхозлари, «2-Булунғур», «Рассвет», «Партия XXIII съезди» совхозларида етиштирилган ҳосилни ўриб-йиғиб олиш чўзилиб кетяпти. Хусусан «Победа» колхозида аҳвол ёмон. Хўжаликда 3 минг гектар майдонда дон етиштирилган. Ҳозирга қадар бунинг ярмиси ҳам ўриб-йиғиб олингани йўқ. Ҳар куни ўрилаётган ғалла майдони 60-70 гектардан ошмаяпти. Ҳолбуки, бу хўжаликда 15 та комбайн билан кунига 90-100 гектар майдондаги ғалла ўриб олиниши мумкин.

Нега аҳвол бундай? Сабаби шундаки, ҳар куни колхозда атиги 8-9 комбайн ишлаяпти. 16- июлда 9 та комбайн бекор турди. Бундай комбайнларнинг бекор туриши ишнинг белига тепди. Йиғиб олинган дон колхоз хирмонларида очиқ-сочиқ чангга қоришиб ётибди. Уни тозалаб, колхоз омборига жўнатиш колхоз раиси А. Шерматов ва партия ташкилоти секретари У. Саттаровни ташвишга солмаяпти.

Колхоз бу йил 80 гектар майдонга нўхат экиб мўл ҳосил етиштирди. Буни ҳашарчилар ёрдами билан йиғиштириб олинган. Бироқ 15 кундирки, нўхат хирмон жойида янчилмасдан ётибди. Қовжираб қолиб, сифатини йўқотяпти, нобуд бўляпти. Хирмон мудири О. Шоназаров бўлса нўхатни саранжом-саришталаб олиш ўрнига баъдабозликдан нарига ўтмайди.

«Правда Востока» колхозидаги аҳвол бундан ҳам ёмон. Хўжаликда 5200 гектар майдонда дон етиштирилган. Лекин ана шу майдоннинг 3 минг гектари ўриб олинмаган. Шунга қарамасдан кунлик ўрилаётган майдон жуда оз. Колхозда ҳозиргача пландаги 650 тонна ўрнига атиги 300 тонна уруғлик жамғарилган. У ҳам тозаланмаган, хирмонда ётибди. Колхоз раҳбарлари бир неча бор йиғилишларда давлатга 500 тонна дон сотамиз деб кўкракларига уришган. Лекин ҳалигача бирор тонна ҳам ғалла топширганлари йўқ.

Хўш, колхозда техника етарли эмасми? Сира ундай эмас. Иш пухта ташкил этилмаганлиги, вақтида запас қисмлар ғамлаб қўйилмаганидан 17 комбайндан кўп деганда 10-12 таси ишлаяпти. Бунинг устига иш унуми паст. Биз ғаллачиликка биркитилган колхоз партия ташкилоти секретари М. Хўжаев ва ғаллачилик бригадаси бошлиғи К. Иброҳимов ўртоқларни хирмонда ҳам, ғаллазорда ҳам учратмадик. Улар айни иш қизғин пайтида қишлоққа кетиб дам олишаётган эканлар. Раҳбарларнинг масъулиятсизлигидан фойдаланган кўпгина комбайнчилар қимматли дамларини бекорга ўтказмоқдалар. Чунончи Эшонқул Азимов бошқараётган комбайн тўрт кундан бери бекор турибди. Буни ишга солиш колхоз раҳбарларининг эсига келмайди.

Биз «Партия XXIII съезди» колхозида бўлганимизда ташвишли аҳволга дуч келдик. Бу ерда 9 комбайндан бор-йўғи 4 таси ишлаяпти.

— Ҳар куни аҳвол шу. Баъзи кунлари ғалла ўраётган комбайнлар 2-3 тага ҳам етмаяпти — деди хирмон мудири А. Муродов, — кўпгина комбайнларимизнинг ўроғи синган. Бироқ уларни тузатиш чоралари кўрилмаяпти.

Шунинг учун ҳам ўрим-йиғим бошланган 17 июндан ҳозиргача бор-йўғи минг гектардан нари-бери ғалла ўриб олинди. Шу кунгача 15 тонна уруғлик жамғарилди. Хирмонда 176 тонна буғдой тозаланмасдан ётибди. Тозалаш машиналари етишмаслиги устига борлари ҳам ишга солинмаган. Шунинг натижасида бор-йўғи 15 тонна дон тозаланган. Ҳосилнинг нобуд қилиниши орқасида ҳар гектар ердан ўрилаётган дон фақат 2 центнерни ташкил этади.

Райондаги «Рассвет», «Узунбулоқ», «Российский» совхозларида ўрим-йиғимнинг аҳволи ҳам худди шундай суст боряпти.

Районда ғалла ўрим-йиғимининг бошланганига бир ойдан ошди. Масъулиятсизлик, бўшашувчилик ҳукм сураётганлиги сабабли ҳозиргача 2 минг гектар ердаги арпа ўриб олинмаган. Бунинг катта қисмини «Российский» совхози ташкил этади. Бу совхозда 11 комбайндан шу кунларда 5-6 таси ишлайди. Улар ҳам кунлик нормани бажармайди.

Районда 159 комбайн бор. Шундан ҳар куни 80-90 таси ишлаяпти. Улар билан ҳар куни 570-580 гектар майдондаги ғалла ўриляпти, холос.

Район, колхоз ва совхоз далаларида уруғликни тўла жамғариш, йиллик фондни тўлдириш ва давлат планини бажариш учун ғалла бор. Афсуски, уни ўриб-йиғиб олиш юқоридагидай кечиктирилаётгани устига комбайн бункерларидан тўкилган ҳосилни тозалаш ва омборларга жойлаштириш ҳам ўзибўларчиликка ташлаб қўйилган. Хирмонларда дон тўкилиб ётибди. Дон тозалаш машиналари хирмон жойларга келтирилгани ҳолда уларни ишга солиш, раҳбарларни қизиқтирмаяпти. Ана шунинг натижасида кўпчилик хўжаликлар уруғлик ва эҳтиёт фондининг учдан бир қисмини ҳам бажармаган.

Аммо, аҳвол шундай ачинарли бўлишига қарамай район партия комитети ва райижроқоми қолоқ хўжалик раҳбарларига нисбатан муросасозлик қилаётганликларини қандай баҳолаш керак?

«Совет Ўзбекистони» рейд бригадаси аъзолари К. СТЕПАНОВ — Булунғур район уруғчилик давлат инспекциясининг бошлиғи, М. НУРИДДИНОВ — «Ленин йўли» газетасининг бўлим мудири, Л. ЭРГАШЕВ — «Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЎЗБЕКИСТОН ТАЖРИБАСИ БИЛАН ТАНИШМОҚДАЛАР

КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан СССРда меҳмон бўлиб турган Араб Социалистик уйғониш партияси (Сурия) ходимлари делегацияси республика партия ташкилотининг иш тажрибаси билан танишмоқ учун Ўзбекистонга келди. Делегацияга Араб Социалистик уйғониш партияси Алепп область комитетининг секретари Т. Баккур бошчилик қилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Р. Қурбонов Суриядан келган меҳмонларни 20 июлда қабул қилди. (ЎзТАГ).

ТУРКМАН ДИЁРИДА

АШХОБОД. (**«Совет Ўзбекистони» махсус мухбиридан телефон орқали олинди**). Ўзбекистоннинг бир группа пахтакорлари кеча туркман диёрига келдилар. Ўзаро текшириш бригадасининг аъзолари Туркманистон ССР пахтакорларининг иш тажрибалари билан ўртоқлашадилар. Уларнинг тўққизинчи беш йилликнинг тўнғич йилида «оқ олтин» етиштириш юзасидан ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини қандай бажараётганликларини текширадилар.

Ўзаро текшириш бригадасига Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министри Э. Шайхов бошчилик қилмоқда. Бригада составида Қорақалпоғистон АССР, Бухоро ва Хоразм областларининг қишлоқ хўжалик илғорлари, пешқадам механизаторлари, комплекс механизациялашган бригада бошлиқлари, қишлоқ хўжалик ходимлари, бригада аъзолари группаларга бўлиниб, Туркманистон ССРнинг пахтакор районларига жўнаб кетдилар.

Ҳ. ИКРОМОВ.

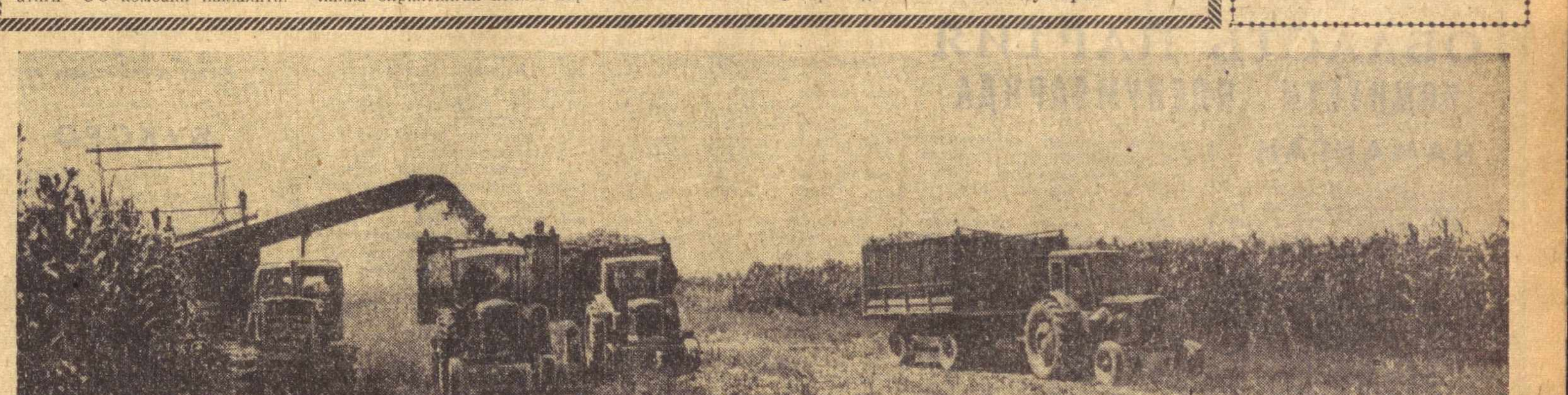

Мўл-кўл озуқа жамғариш ҳар бир чорвадорнинг муҳим вазифаси. Шу мақсадда Сирдарё районидаги Охунбобоев номли колхоз миришкорлари 104 гектар ерга маккажўхори экканэдилар. Улар яхши парваришланган экиннинг ҳар гектаридан 50-60 тоннадан ҳосил олишмоқда. Иккита комбайн ўраётган кўкпояни 10 тележка пешма-пеш силос ўраларига ташимоқда.

А. Тўраев фотолари.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

ЖАНГОВАР ТАШКИЛОТЧИ, ТАРБИЯЧИ

«...Коммунист бўлиш — бутун ўсиб келаётган авлодни уюштириш ва бирлаштириш, бу курашда тарбия ва интизом намунасини кўрсатиш демакдир. Шундагина сиз коммунистик жамият биносини қура бошлайсиз ва охиригача етказа оласиз».

В. И. ЛЕНИН.

ҚҚАССР Амударё районидаги Ленин орденли Максим Горький номли совхоз партия комитети меҳнаткашлар ўртасида ташкилотчилик ва идеология ишларини олиб боришда ибратли ишлар қилмоқда. Партия комитети омманинг жанговар ташкилотчиси ва сиёсий тарбиячиси сифатида совхоз коллективининг бутун куч-ғайратини КПСС XXIV съезди қўйган улкан вазифаларни бажаришга қаратмоқда. Экономикага партия раҳбарлигини такомиллаштириб, ички имконият ва резервлардан оқилона фойдаланилаётгани, тежамкорликка қатъий амал қилинаётгани учун ҳам бу ерда қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларида самарадорликка эришилмоқда. Совхоз қишлоқларининг қиёфаси тобора ўзгариб бормоқда.

Яқинда ана шу илғор совхоз коммунистларининг КПСС XXIV съезди қарорлари асосида бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини янада яхшилаш чоралари тўғрисида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети II пленуми қарори ва совхоз партия ташкилотининг вазифаларига бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди. Унда ишлаб чиқаришнинг турли жабҳаларида фидокорона меҳнат қилаётган совхоз коммунистлари қилинган ишларга якун ясаб, партия комитети олдида турган галдаги ишлар ҳақида фикрлашиб олдилар.

ЭНГ МАРОҚЛИ СИЁСАТ

Республикамизнинг улкан пахта хирмонини тиклашда бу совхоз қўшадиган ҳиссанинг салмоғи катта. Хўжаликнинг аҳил коллективи саккизинчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли якунлади. Давлатга пахта топшириш беш йиллик плани тўрт йилда бажарилди.

Совхоз пахтачиликнинг ойдин йўлига чиқиб олди, полизчилик, сабзавотчилик, чорвачилик ҳам ривож топган. Қурилиш кўлами кенгайган. Меҳнаткашларнинг турмуш фаровонлиги муттасил ошиб бормоқда. Экономика барқ уриб ривожланмоқда. Янги ерлар ўзлаштирилмоқда.

В. И. Лениннинг **экономика биз учун энг мароқли сиёсат** деган кўрсатмасига тўла амал қилаётган совхоз партия комитети омманинг ташкилотчиси ва сиёсий тарбиячиси сифатида бир қатор тадбирларни амалга оширмоқда.

Совхоз пахтакорлари бу йил салкам 4 минг гектар майдоннинг ҳар гектаридан 41 центнердан ҳосил кўтариб, давлатга 16500 тонна пахта топширишга бел боғлашган. Совхознинг учта бўлими беш йиллик пахта тайёрлаш планини уч йилда бажариш учун курашаётир. Совхоз ҚҚАССРда биринчи бўлиб хўжалик ҳисобига ўтди

Совхоз ишлаб чиқаришининг барча соҳалари рентабелли тармоққа айланиб, катта иқтисодий самара бераётгани ҳолда, бултур товуқчиликни ҳисобга олмаганда, чорвачилик норентабелли тармоқ бўлиб қолди. Совхоз 1970 йилда чорвадан 90 минг сўм зарар кўрди, шунинг 84 минг сўми сутчиликдан бўлди. Бу, совхоз маъмурияти ва партия комитетини ташвишлантирмай қолмади. Бунинг сабаби ўрганилди.

Биринчидан, чорвачилик фермалари механизациялаштирилмаган, асосий ишлар қўлда бажарилади. **Иккинчидан,** давлатдан олинадиган аралаш озуқа асосан Беруний районидан келтирилади. Дарёда паром ишламаган пайтларда анча йўл босиб, озуқа ташиб келтиришга тўғри келади. Бу эса, харажатни кўпайтиради. **Учинчидан,** район марказида сут қабул қилиб олиш пункти бўлмагани учун соғилган сутлардан сариёғ тайёрланади. Сўнгра эритилиб давлатга топширилади. Маҳсулотни давлатга топшириб олинадиган даромаддан, харажат кўпайиб кетади.

Шунинг учун ҳам совхоз партия комитети ва коммунистлар бу аҳволдан қутилиш чора-тадбирларини кўра бошлади. Совхоз партия комитети чорва фермаларини кадрлар билан мустаҳкамлашга эътиборни кучайтирди. Ҳозир совхозда чорвачиликда ишлаётган 115 кишининг 26 таси коммунист. Кейинги бир йил ичида оддий ишчилардан беш киши КПСС аъзолигига кандидатликка қабул қилинди. Коммунистлардан 15 киши сут соғувчи, икки киши чўпон, биттаси товуқбоқар, саккизтаси чорвачилик мутахассисларидир. Мавжуд тўртта чорвачилик фермасини коммунистлар бошқаради. Ўрта маълумотли товуқбоқар Раҳмонберган Мадраҳимов, оддий ишчи Тозабой Қурбонбоев, 4-ферма партия ташкилотининг секретари Тўлибой Йўлдошев каби коммунистлар чорвачиликни рентабелли тармоққа айлантириш ҳақида чинакамига жон куярлик қилмоқдалар.

Белгиланган план бўйича бу йил 3900 тонна силос бостирилиши керак. Чорвачиликдаги коммунистлар эса беш минг тонналик маррани кўзлаб меҳнат қилаётирлар. Совхозда дағал хашак, сенаж тайёрлаш қизғин бораётир.

Чорвачиликда қўл меҳнатини камайтириш, меҳнат унумдорлигини ошириш, етиштирилаётган маҳсулот таннархини арзонлаштириш ташаббускори бўлаётган совхоз коммунистларининг механизациялашган янги ферма биносини қуриш ҳақидаги таклифини совхоз маъмурияти қўллаб-қувватлади. Ҳозир 250 бош қорамолга мўлжалланган, механизациялашган чорва фермаси биноси қурилиши бошлаб юборилган.

Совхозда шу кеча-кундузда ҳар бир дақиқадан унумли фойдаланиб, юксак агротехника қоидалари асосида ғўза парвариши намунали олиб борилаётир.

ПАРТИЯ ЙИҒИЛИШИ — ЧИНИҚИШ МАКТАБИ

Коммунистларнинг сиёсий чиниқиш ва камолот мактаби партия йиғилишларининг ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик ва юксак савияда, активлик ва ишчанлик вазиятда ўтиши унга қандай тайёргарлик кўрилганлигига боғлиқ. Кун тартибига қўйилган масалалардан коммунистлар вақтида хабардор қилинса, йиғилишда коммунистлар фаол иштирок этса, у албатта кутилган натижани беради.

Буни яхши тушунган совхоз партия комитети йиғилишига пухта тайёргарлик кўрди. Йиғилиш йўналишини белгиловчи докладни тайёрлашда парткомнинг тўққиз аъзоси конкрет топшириқ олди. Ишнинг ҳақиқий аҳволини ўрганиш мақсадида бешта комиссия тузилди. Булар хўжаликка партия раҳбарлиги, пропаганда ва агитация, ташкилий-партиявий ишлар, тежамкорлик ва совхоз халқ контроли группаси, жамоат ташкилотларининг фаолиятини ўрганиб чиқдилар.

Белгиланган муддатда шинам қилиб безатилган клубда совхоз коммунистларининг олий органи бўлган — партия йиғилиши бошланди. Унда коммунистларнинг ҳаммаси қатнашди. Йиғилиш кун тартибига қўйилган масала бўйича совхоз партия комитетининг секретари **А. Нажимаддинов** доклад қилди.

Докладчи съезд белгилаб берган улкан вазифаларни амалга оширишда бошланғич партия ташкилотларининг роли айниқса катта эканлигини таъкидлади. Маълумки, КПСС XXIV съезди бошланғич партия ташкилотларининг ролини, активлигини ва ташаббускорлигини ошириш, уларнинг иш форма ва методларини такомиллаштириш йўл-йўриқларини белгилаб берди.

Совхоз партия ташкилоти атрофига уюшган 300 дан ошиқ коммунист бор. Жойларда 14 та цех партия ташкилоти ва 45 та пахтачилик бригадаларининг 43 тасида партия группалари мавжуд. Совхоз партия комитети, бўлим, бригада ва ферма партия ташкилотлари қишлоқ хўжалигини тобора ривожлантиришда ўз зиммаларига юклатилган масъулиятни чуқур англайдилар.

Совхоз партия ташкилоти ўз фаолиятида КПСС Устави талаблари асосида иш олиб боришга жиддий аҳамият бермоқда. Кейинги йилларда партия сафига қабул қилинаётганларнинг кўпчилиги бевосита ишлаб чиқаришда қатнашиб моддий неъматлар яратаётган, комсомол мактабидан ўтган кишилардир. Ҳозир совхоз коммунистларининг 85 процентдан кўпроғи моддий неъматлар ишлаб чиқаришда қатнашмоқда. Ўтган йили ва шу йилнинг олти ойи мобайнида партияга қабул қилинган 26 коммунистнинг кўпчилиги механизатор, сут соғувчи, чўпон, пайвандловчи, мискар ва турли соҳанинг мутахассисларидир.

Совхозда кадрларнинг катта отряди мавжуд. Ҳозир 86 механизатор, 15 сигир соғувчи, чўпон, паррандабоқар, чорва мутахассиси шонли коммунистлар партиясининг аъзоси ва кандидатлари. 23 коммунист пахтачилик, 3 коммунист ем-хашак, 4 коммунист чорвачилик бригадасини бошқаради. 8 та бўлим бошқарувчиларининг ҳаммаси коммунистлар. Партия сафини хотин-қизлар ҳисобига ўстиришга ҳам эътибор кучайтирилди. Ҳозир 70 га яқин хотин-қиз партия аъзоси.

Фан-техника ва илғор тажрибаларни оммалаштириш, кадрларни танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйиш ва улар билан иш олиб бориш, коммунистларда топширилган иш учун жавобгарликни ошириш, қарор ва унинг ижроси, иш ва сўз бирлигига эришишга ҳаракат қилинаётгани учун ҳам совхоз экономикаси йилдан-йилга мустаҳкамланиб бормоқда.

Ўтган саккизинчи беш йилликда, — деди докладчи — **давлатга 42700 тонна ўрнига 57400 тонна ёки пландагидан салкам 15 минг тонна кўп пахта топширдик. Пахтачиликдан 4 миллион 846 минг сўмлик даромад олинди. Пахтадан ташқари 1611 тонна сабзавот ва полиз маҳсулоти, 2171 тонна сут, 366 тонна гўшт, 469 минг дона тухум, 286 тонна пилла ва бошқа бир қанча қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб берилди. Совхозимиз қўлга киритган ютуқларини партия ва ҳукуматимиз юксак тақдирлади. Совхозимиз Ленин ордени билан мукофотланди.**

Совхоз партия комитети цех, партия ташкилотлари, партия группалари ишлаб чиқаришда коммунистларнинг авангардлигини ошириш борасида бир қатор тадбирларни амалга оширдилар. **Айниқса «Коммунизм», Максим Горький номли, Охунбобоев номли, «Комсомол», Куйбишев номли ва «Правда» бўлимлари партия ташкилотлари омманинг ҳақиқий сиёсий тарбиячиси ва ташкилотчиси бўлдилар. Ўтган йили 45 пахтачилик бригадасидан коммунист И. Аширов, Ж. Пирназаров бошқарган икки бригада 50-53 центнердан, 22 бригада 40-43 центнердан, коммунистлардан Йўлдош Қурбонбоев, Раҳимбой Йўлдошев, Юсуфбой Яхшимов, Халилла Холмуротов, Янгибой Хидиров, Йўлдош Бобожонов, Йўлдош Тиловмуродов, Бика Йўлдошева ва бошқалар раҳбарлик қилган 21 бригадада 30-35 центнердан ҳосил етиштирилди.**

Пахтачиликда комплекс механизациялашни жорий қилишда коммунистлар ташаббускор бўлмоқдалар. Ўтган йили етиштирилган пахта ҳосилининг 5631 тоннаси машинада терилди. Коммунист Э. Ўразметов, З. Манглиев, Р. Матчонов, Ю. Оллаёров, Э. Юсупов, А. Соатов, Б. Ойбўлсиновлар машина билан 100—160 тоннадан пахта териб бердилар.

Партиявий ишда перспектив планлаштириш кутилган самараларни бермоқда. Шунинг учун ҳам совхоз партия ташкилоти ўз фаолиятини перспектив план асосида олиб бормоқда. Комитет ва бюро мажлислари, партия йиғилишлари белгиланган вақтда ўтмоқда. Айниқса, КПСС Марказий Комитетининг Ярославль шаҳар партия ташкилотида партия йиғилишини ўтказиш практикаси ҳақидаги қароридан кейин партия йиғилишларини тайёрлаш ва ўтказишда йўл қўйиб келинаётган хато ва камчиликлар тугатилди. Шундай бўлсада, айрим цех партия ташкилотлари партия йиғилишларини ўтказишда, протоколларни расмийлаштиришда ҳануз камчиликларга йўл қўйиб келмоқдалар. «Москва» ва К. Маркс номли бўлим цех партия ташкилотлари фаолиятида шундай нуқсонлар бор. Бу ерда ишлаб чиқаришда барчага ибрат кўрсатаётган кишилар кўп бўлишига қарамай, илғорлар ҳисобига коммунистлар сафини ўстиришга етарли эътибор берилмаётир.

Партком партия структурасини такомиллаштириш, ташкилий-партиявий ишлар савиясини ошириш борасида бир мунча ишлар қилди. Партком ҳузурида ва цех партия ташкилотларида ташкилий-партиявий бурчаклар ташкил қилинган. Бироқ, булар ҳали шу куннинг юксак талабларига тўла жавоб бермайди. Бу борада ҳали кўп иш қилишимиз лозим.

Меҳнаткашлар ўртасида идеология ишларини олиб бориш, уларни коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасида партиянинг ғоявий фронт жангчилари мақтовга арзирли ишлар қилаётирлар. 143 агитатор, 70 сиёсий докладчи, 50 сиёсий ахборотчи, «Билим» жамияти бошланғич ташкилотининг 32 аъзоси меҳнаткашларга КПСС XXIV съезди ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети II пленуми қарорларини тушунтиришда жонбозлик кўрсатаётирлар. 51 жойда ташкил қилинган халқ сиёсий мактабларида 1285 киши КПСС XXIV съезди материалларини қунт билан ўрганаётирлар. Партия ва комсомол сиёсий маорифи системасидаги машғулотлар муваффақиятли якунланди.

Совхоз коммунистлари бутун ташкилотчилик ва идеология ишларини тўққизинчи беш йиллик вазифаларини муваффақиятли бажаришга қаратмоғи лозим. Она-Ватанга беш йиллик план топшириқларини тўрт йилда бажаришга сўз бердик. **Янги беш йилликда пландаги 50950 тонна ўрнига, 75 минг тонна пахта, беш йилликнинг тўрт йилида 453 минг тонна гўшт, 2614 тонна сут, 1 миллион 167 минг дона тухум, ҳар юз бош сигирдан 85 тадан бузоқ, кўплаб сабзавот, полиз, мева, пилла ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб беришда албатта коммунистлар олдинги сафларда бўладилар.**

Музокарада қатнашган коммунистлар докладни тўлдирдилар.

ҚИММАТЛИ ФИКРЛАР, МУЛОҲАЗАЛАР

Совхознинг «Комсомол» бўлими цех партия ташкилотининг секретари И. Бобожонов: — Коммунистик қурилишнинг улкан вазифаларини ҳал қилиш кун тартибига қўйилган ҳозирги пайтда КПССнинг роли ва обрўси тобора ўсмоқда. Бу эса ўз навбатида партиянинг асоси бўлган бошланғич партия ташкилотларининг омма орасидаги мавқеини ва масъулиятини оширмоқда.

Дарҳақиқат, ҳар бир партия ташкилотининг активлиги коммунистларга боғлиқ. Бизнинг бўлим цех партия ташкилоти ўзининг кундалик фаолиятида масаланинг шу томонига эътиборни кучайтирмоқда. **Мўл-кўл қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш учун курашда коммунистлар шахсий намуна кўрсатишлари керак. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети II пленумида таъкидлангандек, партия ташкилотларининг асосий куч, эътиборлари пул ва моддий маблағлардан тежаб-тергаб фойдаланиш ҳисобига арзон ва сифатли маҳсулот етиштиришга қаратилган. Биз буни ҳар бир ишчининг онгига етказишга ҳаракат қилаётирмиз.**

Товуқбоқар Р. Мадраҳимов: — **Ҳозир ҳар бир коммунист съезд белгилаб берган муқаддас вазифаларни бажариш учун шахсан мен нималар қилаяпман деб ўз-ўзидан сўраши керак. Менинг назаримда, ана шундагина партия ташкилотининг жанговарлик ва ташкилотчилик қобилияти янада ошади.**

Совхоз партия ташкилотининг конкрет ва амалий ёрдамини кундалик ишимизда сезиб турибмиз. Тўққизинчи беш йилликнинг тўнғич йилида давлатга 250 минг дона тухум етказиб бермоқчиман. Бу, менинг коммунистик бурчимни тўғри тушуниб, меҳнаткашларнинг чорвачилик маҳсулотига бўлган талабини тўлароқ қондиришга қўшадиган ҳиссам бўлади.

Учинчи сут-товар фермаси партия ташкилотининг секретари У. Эрматов: — Сут-товар фермасида ҳар ойда белгиланган муддатда партия йиғилишлари ўтказилмоқда. Унинг кун тартибидан муҳим масалалар жой олмоқда. Биз қабул қилинган қарор ва унинг ижроси устидан назоратни кучайтириб, яхши натижаларга эришаётирмиз. Шундай қилишимиз коммунистларда топширилган иш учун масъулиятни оширмоқда.

Цех партия ташкилотидаги коммунистларнинг диққат-эътибори чорвачиликни рентабелли тармоққа айлантиришга қаратилган. Чорвачиликни мустаҳкам ем-хашак базасисиз тасаввур этиб бўлмаслигини яхши тушунган коммунистлар 45 гектар ерга экилган маккажўхорининг ҳар гектаридан 320 центнер, 34 гектар майдондаги беданинг ҳар гектаридан 100 центнердан ҳосил олиш иштиёқида меҳнат қилаётирлар. Бу йил съезд қарорларига жавобан 190 тонна сут сотамиз. Ҳар бир соғин сигирдан 1200 литр сут ва 90 тадан бузоқ олишга эришамиз.

Доклад жуда мазмунли бўлди, аммо коммунистларнинг ҳисоботларини эшитиш, партия топшириғи бажарилишининг аҳволи қандай йўлга қўйилганлиги ҳақида негадир гапирилмади. Бу жуда муҳим масала. Ҳар бир коммунистга конкрет топшириқ берилиб, унинг ижроси албатта жиддий назорат остига олиниши керак.

Механизатор З. Манглиев: — Ҳаммага маълумки, пахтачиликни комплекс механизациялаш қишлоқ хўжалигидаги асосий вазифалардан биридир. Партия ва ҳукуматимиз ҳар йили биз механизаторларга кўплаб қишлоқ хўжалик машиналари етказиб бермоқда. Ўтган йили бизнинг «Комсомол» бўлимимизда чигит экишдан то уни териб давлатга топширишгача бўлган жараёнлар механизация воситасида бажарилди. 1970 йили бўлимимиз ҳар гектар ердан 35 центнердан пахта ҳосили кўтариб она-Ватанга 2043 тонна пахта топширди.

Менимча, хўжалик ва сиёсий ишларни, идеология ва ташкилотчилик ишларни съезд талаблари даражасида йўлга қўйилса, ишимиз кутилган натижани беради.

Совхоз комсомол комитетининг секретари Б. Эшимова: — Партком секретарининг совхоз коммунистлари олдида турган вазифаларни аниқ кўрсатиб берган докладини эшитдик. Унда қилинган ишлар, эришилган ютуқлар ва йўл қўйилган камчиликлар тўғри кўрсатилди. Партиянинг жанговар ўринбосари, муносиб резерви ва ёрдамчиси бўлган совхоз комсомол ташкилоти ўзининг кундалик ишида совхоз коммунистларининг ёрдамини ҳис қилиб туради. Бизда комсомол-ёшларнинг катта отряди мавжуд. Комсомол комитети атрофига 860 ВЛКСМ аъзоси уюшган. Совхозимиз олдига қўйилган вазифаларни муваффақиятли ҳал қилишда улар коммунистлар билан ёнма-ён туриб, ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. КПСС XXIV съезди қарорларини изчиллик билан амалга оширишда партия комитетига амалий ёрдам бермоқда. Ёшларни коммунистик руҳда тарбиялашда комсомол комитети ёшлар билан ишлашнинг турли форма ва методлардан самарли фойдаланмоқда. Қўшни Туркманистон ССР ва Хоразм области ёшлари билан дўстлик учрашувлари, спорт мусобақаси ва турли кечалар ўтказаётирмиз. Комсомол никоҳ тўйларни ўтказиш ва ёшларни армия сафига кузатиш ва бошқа ишларда ҳам комсомол-ёшлар мақтовга арзигулик тадбирларни амалга оширдилар.

Совхоз деректори, партком аъзоси О. Худойберганов. — Сўзга чиққан ўртоқларнинг аксарияти кўпроқ ютуқларимиз ҳақида гапиришди. Ваҳолонки, бугунги йиғилишда мен жиддий танқид бўлишини кутгандим. Айрим коммунистларнинг нутқидан эришилган ютуқлардан маҳлиё бўлиш кайфияти сезилмоқда. Бундай ҳол коммунистлар эришилган ютуқларни мустаҳкамлаш билан бирга, мавжуд камчиликларни бартараф қилишнинг аниқ йўл-йўриқларини худди ана шундай йиғилишларда очиқ гаплашиб олишлари керак.

Бизда оммавий-сиёсий, ташкилий-партиявий ишлар анча дуруст йўлга қўйилган. Лекин, иқтисодий билимларни ўрганиш соҳасида кўп ишлар қилишимиз керак. Чунки баъзи коммунистлар мавжуд техникадан тўла қувват билан фойдаланмаганликлари ҳолда, янги техникани сотиб олиш тарафдори бўлмоқдалар. Бу нотўғри. Бултур биз ҳар бир терим машинаси билан ўрта ҳисобда 80 тоннадан пахта тердик. Бу ҳали жуда кам. Бу йил ҳар бир терим агрегати билан камида 120—130 тоннадан пахта териб олишимиз керак. Мўлжалимиз етиштрилган ҳосилнинг 50-60 процентини ёки 8,5 минг — 9 минг тонна пахтани машиналар бункеридан тўкиш. Совхоз коммунистлари олдида турган муҳим вазифаларнинг бири шу. Ана шундагина меҳнат унумдорлиги анча ошади, ишчиларимизнинг турмуш фаровонлиги янада яхшиланади. Қурилиш авж олиб, қишлоқ жамоли кўркамлашиб бораверади.

Лоқайдлик ва пассивлик коммунистга ёт нарса. Лекин айрим коммунистларимиз пайкалларга сув тошаётгани ёки чорва моллари ғўзани пайҳон қилаётганини кўрсаларда, ўзларини кўрмасликка оладилар.

КПСС XXIV съезди ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети II пленуми материалларини чуқур, атрофлича ўрганиш ва уни амалга ошириш учун кураш ҳар бир коммунистнинг муқаддас вазифасидир. Бизнинг коммунистик бурчимиз, виждон даъватимиз биздан шуни талаб қилади.

Йиғилишда совхоз ишчилар комитетининг раиси **Х. Сафарбоев**, бригада партия группаси ташкилотчиси **У. Авазмуродов**, инженер-ирригатор **Ж. Ерназаров**, Қорақалпоғистон область партия комитетининг инструктори **У. Кунназаров**, Амударё район партия комитетининг секретари **Р. Ражабовалар** ҳам сўзга чиқиб, совхоз партия ташкилоти ишини янада яхшилаш ҳақида ўзларининг фикр ва мулоҳазалари билан ўртоқлашдилар.

Партия йиғилиши муҳокама қилинган масала юзасидан конкрет вазифалар белгилаган қарор қабул қилди.

Ўткир АБДУАЗИМОВ,
Фозил ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг махсус мухбирлари.

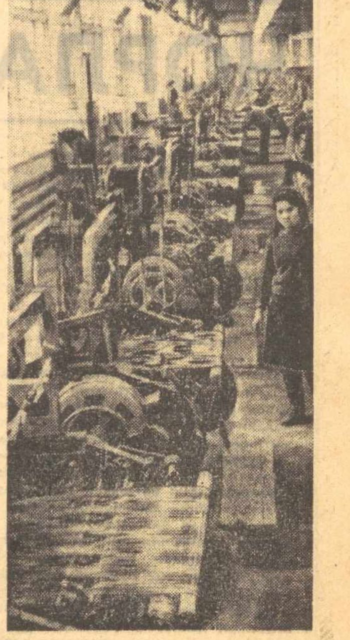

Юқоридаги суратда Янгийўл шаҳридаги қандолатчилик фабрикасининг бош мастери С. Умаровани кўриб турибсиз. Умарова ўз вазифасини сидқидилдан бажариши, актив жамоатчилиги билан катта-кичикнинг ҳурматини қозонган. Пастдаги суратда эса Марғилон атлас фирмасининг тўқув цехи акс эттирилган.

А. Тўраев фотолари.

«САЛЮТ»НИНГ УЧ ОЙЛИК ПАРВОЗИ

УЧИШНИ БОШҚАРИШ МАРКАЗИ, 20 июль. (ТАСС). Бундан уч ой муқаддам Ер атрофидаги орбитага чиқарилган орбитал «Салют» илмий станцияси 20 июлда Москва вақти билан соат 10 га қадар ер атрофини 1490 марта айланиб чиқди. Станция билан радио орқали мунтазам алоқа қилиб турилибди. Совет Иттифоқи территориясида жойлашган ўлчаш пунктлари «Салют» станциясининг парвозини кузатмоқдалар ва бошқариб турибдилар.

Телеметрик ахборот анализи станция ичидаги барча системалар нормал ишлаб турганлигини кўрсатмоқда. Асбоблар бўлмасидаги температура цельсий ҳисоби билан плюс 16 градусни, босим эса симоб устунининг 850 миллиметрини ташкил этади.

Траектория ўлчовлари маълумотларига қараганда, станция орбитасининг параметрлари қуйидагича:

— Ер юзасидан максимал узоқлашиш (апогейида) — 262 километр;

— Ер юзасидан минимал узоқлашиш (перигейида) — 223 километр;

— Ер атрофини айланиб чиқиш даври — 89,25 минут;

— Орбитанинг оғиши — 51,6 градус.

Координациялаш — ҳисоблаш маркази олинаётган телеметрик ахборотни ишлаб чиқмоқда.

Орбитал «Салют» илмий станциясининг парвози давом этмоқда.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМЛАРИДА

НАМАНГАН

Наманган область партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Унда КПСС XXIV съезди ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг II пленуми қарорлари асосида бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини янада яхшилаш вазифалари тўғрисидаги масала муҳокама қилинди.

Пленумда доклад қилган область партия комитетининг биринчи секретари А. Хўжаев ва музокарада сўзга чиққан нотиқлар шаҳар ва район партия ташкилотлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш, тўққизинчи беш йиллик топширикларини муддатидан илгари бажариш, партия ташкилотларининг жанговарлик қобилиятини ошириш соҳасида катта сиёсий-ташкилий ишлар қилаётганликларини алоҳида таъкидлаб ўтдилар.

Кўпгина партия ташкилотлари ишлаб чиқаришга раҳбарлик қилиш борасида қимматли тажриба тўпладилар. Наманган шаҳридаги трансформатор ва авторемонт заводлари, Учқўрғон районидаги пахта тозалаш заводи партия ташкилотларининг фаолияти шу жиҳатдан диққатга сазовордир. Учқўрғон районидаги Ленин номли совхозда чорвачиликни рентабелли соҳага айлантиришда партия ташкилотининг хизмати катта бўлмоқда. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети совхоз коллективининг чорвачиликни ривожлантириш учун қилаётган ишларини маъқуллаб қарор қабул қилди. Поп районидаги Ленин номли, Чуст районидаги Энгельс номли, Янгиқўрғон районидаги Навоий номли, Тўрақўрғон районидаги «Москва» колхозлари партия ташкилотларининг ана шу соҳада қилаётган ишлари ҳам намунали бўлмоқда.

Пленум қатнашчилари бошланғич партия ташкилотларининг партия йиғилишларини тайёрлаш ва ўтказиш, коммунистларнинг авангардлигини янада ошириш йўлида қилаётган ишларига алоҳида эътибор бердилар. Наманган шаҳар партия комитетининг биринчи секретари И Ҳусниддинов, Наманган районидаги «Партия XXII съезди» колхози бошланғич партия ташкилотининг секретари А. Ҳалимов ана шу масала хусусида батафсил гапирдилар.

Поп район партия комитетининг иккинчи секретари А. Рассахатский, Чуст район партия комитетининг биринчи секретари С. Каримов, касаба союзлари область советининг секретари Л. В. Горбунова, Тўрақўрғон районидаги «Қизил Октябрь» колхози бошланғич партия ташкилотининг секретари М. Раҳимов ва бошқа ўртоқлар партия ташкилотларининг жанговарлик қобилиятини янада оширишнинг форма ва методлари, ишлаб чиқаришга партиявий раҳбарликни такомиллаштириш каби масалаларни чуқур таҳлил қилдилар.

Пленумда ишлаб чиқаришни ривожлантиришга, маҳсулот сифатини яхшилашга, меҳнат унумдорлигини оширишга кам эътибор бераётган, ишда рўй бераётган хато ва камчиликларни тугатишда фаолиятсизлик кўрсатаётган баъзи бошланғич партия ташкилотлари жиддий танқид қилинди.

Пленумда муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

О. ЖУМАНАЗАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

БУХОРО

Область партия комитети бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини янада активлаштиришга, уларнинг жанговарлиги, ишчанлигини оширишга алоҳида эътибор бермоқда. КПСС XXIV съездининг тарихий қарорлари бошланғич партия ташкилотлари ҳаётида муҳим босқич бўлди. Ҳозир областдаги 1100 бошланғич, 2300 цех партия ташкилотлари ва группалари теварагига бирлашган 40 мингга яқин КПСС аъзоларининг кўпчилиги бевосита ишлаб чиқаришда қатнашаётир.

1971 йилда мамлакат Бухоронинг 32 миллиард куб метр табиий газини олади. Минерал ўғитлар ишлаб чиқариш ўтган йилдагига нисбатан 1,3 баравардан кўпаяди. Она-Ватанга 500 минг тонна пахта етказиб берилади.

Область партия комитетининг пленумида ана шу рақамлар келтирилди. Пленум КПСС XXIV съезди қарорлари асосида бошланғич партия ташкилотлари фаолиятини янада яхшилаш чоралари тўғрисидаги масалани муҳокама қилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети иккинчи пленумининг шу масала юзасидан қабул қилган қарори ва область партия ташкилотининг вазифалари тўғрисида область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Муртазоев доклад қилди.

Музокарада қатнашган Свердлов, Ромитан, Қизилтепа район партия комитетларининг биринчи секретарлари Ш. Шаропов, Я. Наврўзов, М. Мироқов, Ғиждувон раойнидаги Энгельс номли колхоз партия комитетининг секретари Х. Жумаева, Ленин орденли «Газлинефтегаз» газнефть конлари бошқармаси партия комитетининг секретари Р. Умарова ва бошқа ўртоқлар КПСС XXIV съезди қарорлари бошланғич партия ташкилотлари активлигини ошириб юборгани, уларнинг ғайрат ташаббуси жўш ўраётгани тўғрисида тўлқинланиб гапирдилар.

Область деҳқонлари бу йил катта синов олдида турибдилар. Улар давлатга — 500 минг тонна пахта етказиб бериш мажбуриятини олганлар. Бу қимматли ташаббус Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан маъқулланди.

Пленумда Ромитан, Ғиждувон, район партия комитетларининг бошланғич партия ташкилотларида «Секретарлар куни»ни ўтказиб туриш ҳақидаги ташаббуси маъқулланди.

Пленум муҳокама қилинган масала юзасидан конкрет қарор қабул қилди.

Т. НАЗИРОВ.
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

МУТАХАССИС МАСЛАҲАТИ

ҒЎЗАНИ ВАҚТИДА ЧЕКАНКА ҚИЛИНГ

Агротехника тадбирий чоралари ичида чеканка муҳим роль ўйнайди. Ғўза ривожига қараб турли муддатларда бош поя ва ўсиш шох учлари чимтиб ташланади. Ғўза чеканка қилинганда бўйига ортиқча ўсиб кетиши ва ўсиш шохларида кўплаб шох-шаббаларни пайдо бўлиши учун сарфланадиган озиқ моддалари ва сув керакли ҳосил шохларига тақсимланади.

Масалан, июлнинг охири — августнинг бошларида чеканка қилингандан сўнг 14 кун ўтгач ғўза тупининг дастлабки уч ярусида ҳосил элементларида умумий азот 1230 мг, чеканка қилинмаган ўсимликда эса ундан 191 мг кам бўлган. Ёки бўлмаса, карбон сувлари чеканка қилинган ғўза меваларини бир грамм қурик моддасида 46,2 мг, чеканка қилинмаганида эса 41,6 мг бўлганлиги аниқланган. Мана шунинг натижасида меваларнинг тўкилиши камаяди, кўсакларнинг вазни ошади, ҳосил эрта етилади ва пахта ҳосили гектар бошига ортади.

Тажрибакорларнинг фикрига қараганда, ҳосилдор участкада чеканкадан келадиган фойда ҳам шунча юқори бўлган. Масалан, Хоразм область Урганч районидаги Охунбобоев номли, Янгиариқ районидаги «Москва», Аваз Ўтар номли юқори ҳосилли колхозларда чеканка қилиш натижасида ҳосилдорлик 6-8 центнерга ошган, пахтанинг машина билан териш иш унуми юқори бўлган, (айниқса биринчи терим). Шундай қилиб чеканка тўғри ўтказилса, пахтани машина билан териб олиш коэффициенти ҳам ошади, пахтанинг таннархи камаяди ва гектаридан олинадиган соф фойда ортади.

Олимлар ва илғор пахта усталарининг тажрибалари кўрсатишига қарaганда, ғўза ёппасига гулга кириб кўсаклаш даврида чеканка қилиш мақсадга мувофиқдир.

Маълумки, чеканка қилиш муддати—экиш муддати, ғўзани ривожланиши, оби-ҳавони қулай келиши, нав хусусиятлари каби шароитларга боғлиқ бўлади. Пахтакор районларида тупроқ-иқлим шароити турлича бўлишидан қатъий назар бу тадбирни бошлаш июль ойининг ўрталаридан токи 5 августгача ўтказиб олиш энг қулай ва мақсадга мувофиқ муддат ҳисобланади.

Бироқ зонанинг оби-ҳаво шароитига, чигит экиш муддатига, ўтказилган агротехника шароити каби сабабларга асосан кўрсатилган муддат бир неча кун олдинга ёки кейинга сурилиши мумкин.

Ғўзанинг ҳар бир пайкалда чеканка қилиш учун етилганлигини белгилаб чиқиш учун унинг ҳосил шохларини санаб чиқиш керак.

Ҳосил шохи шохланиши чекланмаган кенжа типга кирган ҳамма ғўза навларида («108-Ф» типига кирган навлар) 12-17 тага етганда ўтказилиши керак. Ҳосилдорлиги ўртача бўлган ерлардаги ғўзани чеканка қилиш ғўза тупларида 12-14 та ҳосил шохи пайдо бўлганда ўтказилади. Илғор хўжаликларда чигит эрта экилган ва ғўзаси сермева бўлиб ривожланган майдонларда 15-17 тадан ҳосил шохи пайдо бўлганда чеканка қилишга киришиш тавсия этилади.

Нулевка ғўза навлари (590-04-И ва С-6030) ҳосилдорлиги ўртача бўлган участкаларда бош пояда 17-18 бўғинда мевалар пайдо бўлганда чеканка ўтказилиши керак. Юқори ҳосил берадиган майдонлардаги ғўзани бош поясида 19-20 бўғинда мева пайдо бўлганда чеканка қилиш яхши натижа беради.

Ўсимлик ўсишдан орқада қолган далалардаги ғўзани чеканка қилиш тавсия этилмайди.

Чеканка қайси усулларда ўтказилиши керак? Чеканка қилишда бош поянинг учи билан бир вақтда барча ён ўсув шохларининг учи ҳам чимтиб ташланади. Биздаги ўстирилаётган ғўза навларида 1-3 та ўсув шохи бўлгани учун чеканкада баъзи ён шохлар чала қолиб кетади. Чеканка чала бўлганда ундан келадиган фойда ҳам «чала» бўлади, бунда сарфланган вақт, меҳнат зое кетади. Баъзан чимтиб ташланмаган ўсув шохи бақувват ривожланиб кетиб, унинг узунлиги 70-80 сантиметрга етиб, асосий бош поядан ҳам баланд бўлиб кетиши мумкин .Бунинг натижасида меваларнинг етилиши кечикади. Пахта терадиган машинани иш унуми пасаяди ва чаноқлардаги пахталарни чала териб, пахта сортларининг сифатини пасайтириб юборади.

Чеканка қилишда бош поянинг учи тўла шаклланабошлаган 1-2 та барг (2-3 см) билан қўлда чимтиб ташланади. Нулевка ғўза навларида бош поянинг учини чимтиб ташлашга алоҳида эътибор бериш керак. Бундай ғўза навларида бош поя учини 1-1,5 см чимтиб ташланса ҳосилнинг бир қисми йўқолади, яъни 2-3 та кўсак қўлдан бой бериб қўйилади, бош поянинг фақат учини (ўсиш нуқтасини) 1,5 — 2,0 мм. чимтиб ташлашга катта эътибор берилсин. Ўсув шохининг учи эса энг юқориги мева пайдо бўлган бўғингача узиб олиниши керак.

Ғўзани чеканка қилиш қўл меҳнатини кўп талаб қилади, яъни бир гектар ердаги ғўзани чилпиш учун 6—8 иш куни талаб қилинади. Бу соҳада қўл меҳнатини кескин камайтириш чоралари кўрилмоқда. Қатор ораларини кенглиги 60 см бўлган даладаги ғўзани чеканка қилиш учун «ЧВХ-4» мосламасидан фойдаланилади. Кейинги йилларда 90 см ли қатор ораларда ишлайдиган «ЧВХ-3.6» мосламаси ҳам кенг қўлланмоқда. Бу мослама «КРХ-4» ва «КРХ-3,6» культиваторлар билан биргаликда «ДТ-24-3Т(В)», «Т-28Х», «Т-28Х3» ва «Т-28Х4» тракторларига ўрнатилади. Бунда чеканка қилиш билан бир вақтнинг ўзида агрегат ғўза қатор ораларини ишлаш, суғориш учун эгат олиш каби ишларни бажаради.

«ЧВХ-4» ва «ЧВХ-3.6» мосламалари фақат бош поянинг учини қирқиб кетади, аммо ён ўсув шохларининг учи эса қўлда чимтиб ташланиши керак. Ён шохларининг учини чимтиб ташлаш машина билан бош асосий поянинг учини қирқишдан 8—10 кун илгари ўтказилиши керак. Ғўзани чеканка қиладиган мослама одатда поя баландлиги 65 — 100 см бўлганда ишлайди. Шуни ҳам айтиш керакки, мослама пичоқлари поя учини 3—5 сантиметр қирқиб кетадиган қилиб трактор олдига бириктирилади. Маълум майдонда чеканка ўтказилгач, 6—8 кундан сўнг, ўсишдан орқада қолган ғўзалар такрорий чеканка қилинади. Бу сафар мослама пичоқлари 3—5 см баландроқ ўрнатилади. Ғўза чеканкасини сифатли ўтказиш ҳар бир колхозчи, совхоз ишчиси ва механизаторларнинг диққат марказида бўлиши керак. Чунки, кузги ҳосилнинг ва йиғим-теримнинг тақдири кўп жиҳатдан чеканкага ҳам боғлиқ.

А. ИМОМАЛИЕВ,
Биология фанлари доктори, Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг ректори.

Н. НОРМУҲАМЕДОВ,
қишлоқ хўжалик фанлари кандидати.

ҒЎЗА парваришида муҳим давр бошланди. Ғузор районидаги Карл Маркс номли колхознинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Назар Мейлиқулов бошлиқ бригада пахтакорлари бу йил ҳосилдорликни гектар бошига 50 центнерга етказиш учун курашмоқда. Бригада азаматлари ғўза парваришини кун сайин кучайтирмоқдалар. Суратда: илғор бригада бошлиғи Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Назар Мейлиқулов.

А. Тўраев фотоси.

ОБОД ҚИШЛОҚ

«Коммунизм» колхози Тўрткўл районидаги кўп тармоқли йирик хўжаликларидан ҳисобланади. Мазкур колхоз маркази йилдан-йилга кўркам ва чароғон бўлиб бораяпти. Яқинда қишлоқ аҳли учун яна бир қулайлик яратилди. Район марказидан қишлоққача бўлган йўлга тош тўкиб, асфальт ётқизилиши дала шунқорларини беҳад қувонтирди. Кўчаларни асфальтлаш ишлари давом этмоқда. Йил охиригача яна 10 километр йўл равон ва текис бўлади.

Шунингдек, колхоз хонадонларини водопроводлаштириш ишларига ҳам аҳамият берилаяпти. Ҳозирча 8 километрга қувур ётқизилди ва 300 оила зилол сувдан баҳраманд бўлиб турибди. Бу рақамни шу йили 830 га етказиш кўзда тутилган.

Р. ЕШИМБЕТОВ.

АХБОРОТ

МОСКВАДАН ХАТ

ҚИЗИҚАРЛИ ТЎПЛАМ

Москвадаги «Китоб нашриётида «Беш йилликда СССРда матбуот» деган кичик форматли тўплам босмадан чиқарилди. Жадваллардан иборат бу тўплам Иттифоқимизда қанча китоб, рисола, журнал, газеталар нашр қилингани ҳақида маълумот беради. Унда келтирилган рақамлар фақат библиограф мутахассисларинигина эмас, китобхонларни ҳам қизиқтиради. Масалан, 1928-1970 йилларда мамлакатимизда 5 миллион тиражда 30 минг нусхадан кўпроқ китоб ва рисолалар ўзбек тилида чоп этилгани қайд қилинган. Алишер Навоийнинг классик асарлари 18 тилда 128 марта нашр этилган. Ҳамза асарларининг тиражи ярим миллиондан ошгани ҳам кўрсатилган.

В. СМЕТАНИЧ.

ПОЙТАХТЛИКЛАР ЭЪТИБОРИДА

Ўзбекистон пойтахти Тошкентдаги 24-поликлиника ва Фарғона область шифохонасида беморларни даволаш ва касалликнинг олдини олишда янги медицина усуллари қўлланилмоқда. Санитария маорифи, малака ошириш, лаборатория ишлари намунали йўлга қўйилган». Республикамиз шифохоналари ҳақидаги бу илиқ сўзларни шу кеча-кундузда Москвадаги Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида ташкил қилинган иттифоқдош республикалар медицина корхоналарининг дори-дармонлар ишлаб чиқаришдаги илғор тажрибаларига бағишланган павильон стендларида ўқиш мумкин. Кўргазмадаги турли медицина асбоб ускуналаридан иборат экспонатлар пойтахтликлар диққатини жалб қилмоқда.

МЎЙҚАЛАМЛАР КЎРГАЗМАСИ

Кузнецк-мостдаги рассомлик салонида ўзбекистонлик мўйқалам усталари Н. Кашина ва С. Ракаванинг асарлари кўргазмаси ташкил қилинди.

Надежда Васильевнанинг 45 йил мобайнида ижод этган юзлаб серживла расм-полотнолари, чизмакашлик ишлари, Софья Фёдоровнанинг сўнги 15 йилда яратган 150 га яқин иши мўйқалам шинавандаларида завқ уйғотмоқда.

Хотира китоби томошабинларнинг ўзбекистонлик рассомлар ҳақида ёзган самимий сўзлари билан бойимоқда.

С. КОСТИРКО.

Муслима Фаттохова Тошкентдаги 3-нон заводининг пешқадам ишчиларидан. У ёпган оби нон доимо юқори сифатли бўлади. Фаттохова меҳнатсеварлиги, шунингдек ёш ишчиларга ғамхўрлиги, уларга ўз тажрибасини ўргатишдан вақтини аямаслиги туфайли кўпчиликнинг ҳурматини қозонган.

И. Глауберзон фотоси.

ШИФОКОР МАСЛАҲАТИ

САЛОМАТЛИК ГАРОВИ

Овқатланиш жараёнини тўғри ташкил этиш, озиқ-овқат объектларини янада яхшилаш ,ошхоналар, ресторанлар, чойхоналар ва буфетларда хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш халқ соғлиғини сақлашда катта аҳамиятга эга.

Овқатдан заҳарланиш ҳоллари асосан уй шароитда — мева ва сабзавотлардан тайёрланаётган консерваларни истеъмол қилиш, озиқ-овқат маҳсулотларини тайёрлаш ва сақлашда санитария-гигиена қоидаларига ва шахсий гигиенага аҳамият бермаслик натижасида келиб чиқмоқда. Бир хил маҳсулотларни (ун, консерва ва бошқалар) сақлашнинг маълум қоидаларига риоя қилинган тақдирда узоқ вақтгача бузилмасдан тураверади. Бошқа хил маҳсулотлар (гўшт, янги балиқ, сут) эса кўзга кўринмайдиган жуда майда жониворлар (микроблар)нинг жуда тез кўпайиши туфайли бузилади.

Маълумки, микроблар қандай моддадан ташкил топган бўлса, уларни озиқланиши учун худди шундай моддалар бўлиши шарт. Бу моддаларнинг кўплари озиқ-овқат маҳсулотларида мураккаб бирикмалар ҳолида бўлади. Микроблар овқатга тушгач, шу овқат билан озуқлана бошлайди. Натижада маҳсулотнинг ташқи кўриниши, ҳиди, мазаси ўзгаради.

Овқатдан заҳарланишнинг келиб чиқишида паратиф ва ичак таёқчаси дизентерия, сальмонелла протей стафинококи ва шартли патони микроблар асосий ўрин ни эгаллайди. Бу микроблар озиқ-овқат маҳсулотларида жуда тез кўпаяди ва ўзидан кучли заҳарли моддаларни чиқара бошлайди, Бундай ифлосланган овқатни ейиш овқатдан заҳарланиш касалига сабаб бўлади.

Баъзан микроблар мол сўйилгандан кейин гўштга тушиб қолади. Бундай ҳолларда янгига ўхшаб кўринган гўшт маҳсулотларидан сальмонелла микроблар турини топиш мумкин.

Сут ва сут маҳсулотлари микробларнинг кўпайиши учун қулай муҳит ҳисобланади. Касаллик чақирувчи микроблар эса сутда узоқ вақт сақланади. Сальмонелла микроблари яна сузма ва пишлоқда, мойда ва бринзада ҳам тез кўпаяди. Қатиқ маҳсулотлари микроблар билан кам зарарланади, чунки улардаги кислота микробларни ўлдириш хусусиятига эга. Микроб билан ифлосланган овқат истеъмол қилинганидан 4-24 соатдан сўнг касалликнинг биринчи белгилари юзага келади.

Жуда кўп ҳолларда касаллик тўсатдан бошланади. Эт увишиб, бош оғрийди, шундан кейин кўп ўтмай қоринда санчиққа ўхшаш оғриқ туради. Касаллик бошланишининг дастлабки аломати бўлган қусиш кўпинча касаллик бошланганидан 10-11 соатдан кейин айниқса, ошқозон ювилганидан кейин тўхтайди. Камдан-кам ҳолларда бемор бир-икки кунгача қайд қилиб туради.

Овқатдан заҳарланган баъзи беморларнинг кўпинча болдир мускуллари, баъзан қўл ва орқа мускуллари тортишади. Қаттиқ заҳарланишга йўлиққан кишиларнинг юрак қон-томир системаси заифлашади, яъни бемор бўшашади, томир билинар-билинмас уради, оёқ-қўл муздай, юз сўлғин, кўз ичига тушиб кетган бўлади. Беморнинг ҳарорати 38,5-39 даражагача кўтарилиши мумкин.

Озиқ-овқат маҳсулотларидан заҳарланишнинг олдини олишда асосий тадбирлар — овқатни пиширишда санитария ва шахсий гигиена қоидаларига риоя қилиш керак. Тез бузиладиган озиқ-овқат маҳсулотларини (гўшт, балиқ, сут) совуқ жойда асраш зарур. Овқат пишириш жараёнида идиш-товоқ ва столлар тоза бўлиши, уларни тахтали токчага оғзини тўнкариб қўйиш керак. Масаллиқ тайёрланадиган стол устини ҳўл латта билан кунига бирнеча марта артиб туриш, пол ҳўлланган супурги билан супирилиши, чангни яхшиси,- пилисос билан тортиб олиш, идишларни ишлатиб бўлгач, ичимлик сода ёки гарчица билан иссиқ сувда ювиш ҳар қандай касалликнинг олдини олишда катта аҳамиятга эга.

Шахсий гигиена деганимизда биз одам ўз танасини, ички ва устки кийимларини, пойафзалини тоза тутиши, деб тушунамиз. Тирноқни тез-тез олиб туриш, қўлни совунлаб ювиш ҳам шахсий гигиенага киради. Чунки кир қўл териси ва тирноқ орасида жуда кўп микроблар, шунингдек, гижжа тухумлари йиғилади. Шунинг учун овқат пиширишдан олдин қўлни тозалаб ювиш керак. Булардан ташқари пашша, суварак ва кемирувчиларга қарши курашиш катта аҳамиятга эга. Пашша ва сувараклар оёғига ҳар хил ифлос нарсаларни илаштириб олади ва улар орасида касаллик қўзғатувчи микроблар бўлади. Шунинг учун микробларни ташиб юрувчи бу жониворларга қарши қаттиқ кураш олиб бориш керак.

Б. ҚОДИРОВ,
медицина фанлари кандидати.

ДИЛ ОЙНАСИ

ҲИКОЯ

Даладан қайтаётган қизлар Бўстон холанинг қалбига чўғ солиб кетишди.

— Ўғлингиз билан келинингиз легковойда дам олиш уйига ўтиб кетишди. Невараларингиз ҳам бирга...

— Йўғ-е, қишлоқда мен бўла туриб, ўз уй-жойи бўла туриб дам олиш уйи нимаси?! Ҳар ёз отпуска олибоқ ғиз этиб чиқиб келишарди-ю? Уларнинг йўлига нигорон ўтирсаму, мени босиб ўтиб кетишса-я: — Бўстон хола ўзини қўярга жой тополмасди. Ўғлини қош қорайгунча кутди. Келишмади. Дам олиш уйи қишлоқдан нари-бериси билан уч чақиримча келарди. Нега бирров хабар олиб кетишмадийкин? — хавотирланди, у.

Бўстон хола ғира-ширада уйғонди. Кеча қизи олиб келган қаймоқни булоқ сувига солиб қўйганди, банкаси билан олди, чимён олмадан силкитиб, дастурхонга тугиб бошига қўйди-ю, дам олиш уйига отланди. У борганда қуёш чарақлаб ҳамма ёққа ёйилган, қоровул ҳам энди атрофга сув сепаётганди.

— Омонмисан, Рашид? Кеча невараларим келишган экан, қандай топсамикин?

— Ҳов сўрига қараган дераза...

Дилором аллақачон туриб, халатини елкасига ташлаганча китоб ўқиб ўтирарди.

Доимгидек қайнонаси билан илиқ-иссиқ кўришди. Қаердандир чой дамлаб келди. Толибжон бўлса ойиси билан кўришаётганда ҳам, чой устида ҳам ҳижолатдан энтикар, ўртага узоқлик, бегоналик чўккандек гап-сўзлари қовушмасди.

Дилором ўзини тутиб олди.

— Келганингиз яхши бўлди, ойижон. Бугун ўзимиз ҳам олдингизга бир бориб келмоқчийдик. Бу ёққа келганимизга ҳайрон бўлаётгандирсиз? Толибжон акамларнинг бошлиқлари қўярда-қўймай путёвка бериб-ди. Жуда чарчадингиз, бола-чақангиз билан бир дам олиб келинг деб қўймабди. Ўша кишининг кўнгли учун келдик. Ҳар қалай бошлиқ-да, ойижон, нима дедингиз?

Бошлиқ... Бўлмаса Бўстон хола бир-икки оғиз аччиқ сўз айтмоқчийди, шаштидан тушди.

Толибжон бироз бошини кўтариб, столга яқинроқ сурилиб ўтирди. У ёлғонни ёмон кўрарди. Дилором ҳам. Лекин ҳозир Дилором ёлғон гапирди. Толибжон Дилоромдан ҳафа бўлиш ўрнига онаси олдидаги уятдан, ҳижолатдан халос этгани учун унга миннатдор боқиб қўйди.

Неваралари бувисининг кетидан эргашиб, йиғлагудек бўлиб қолишди. Дилором болаларни алдаб-сулдаб тўғри ҳовузга олиб кетди, роса чўмилишди. Атрофни томоша қилишди. Овқатланиб бўлишгач, болалар ухлашди. Толибжон билан Дилором китоб ўқишга тушиб кетишди.

Очиғи, дам олиш уйидаги сокинлик шаҳарнинг ола-ғовуридан чарчаган Толибжонга ҳам ёқиб қолди.

Уч-тўрт кун туришган бўлса ҳам ҳар куни Бўстон хола бирров хабар олиб кетарди. Ҳар ган неварари йиғлаб анча жойгача бувисига эргашиб боришар. Дилором уларни зўрға қайтариб келарди. Болалар дам олиш уйининг ҳамма ерини кўриб улгуришган, энди бу ернинг қизиғи қолмаганди. Улар бувиларининг меҳрига чанқоқ, бувилари боғрида терак шохларига уя қурган чумчуқларнинг чуғурини завқланиб эшитиш, пода қайтишини орзиқиб кутиш, қўрда пишган жўхорини, — ҳамма-ҳаммасини қумсаб, бувимга кетамиз деб, Дилоромни ҳол-жонига қўйишмасди. Бўстон холанинг ҳар бир келиши болалардаги кетишга бўлган бу иштиёқни зўрайтирар, Дилором уларни йўлга солгунча хуноби ошарди.

Дилором уй юмушларидан нарида маданий ҳордиқ олаётганидан мамнун, болалари бу сокин ҳаётининг белига тепишидан чўчиб-чўчиб қўярди.

Мана, бугун ҳам калла-ю, саҳарлаб Бўстон хола етиб келди.

— Нонушта қилиб қўймаслaрингдан етай деб ошиқдим, — деб у иссиқ ёғли патир, жигардай бир хурмача қатиқни стол устига қўйди.

— Бекор овора бўлибсиз, ойи. Кейин... ҳадеб келаверманг... Болаларнинг кўнгли бузиляпти. Дам олишми, тинчгина дам олайликда...

Дилором бу гапларни беҳос оғзидан чиқарди-ю, аммо оқибати шундай бўлади деб ўйламаганди. Айтилган сўз отилган ўқ деганларидай, у нишонга теккaнди.

— Келмасам келмасман-да, — лаблари титраб, чеҳраси сўнди Бўстон холанинг. — Азбаройи невараларим кўз олдимдан ўтавергaнидан... — Бўстон хола ўзида эмасди. Бир оғиз сўз унинг кўнглини тилка-пора қилиб ташлаганди.

— Келманг эмиш! Пешанам қурсин, раҳматлик чолим бўлганда ҳам менга бу сарсонгарчиликлар қаерда эди, — Бўстон хола ўзини босолмас, ичичидан чиқаётган товуши ҳалқа-ҳалқа ёшга айланарди. Дилором айб иш қилганини энди сезганди. Лекин хатони тўғрилаш фурсати ўтганди. Онасини диливайрон бир алфозда кўрган Толибжон жаҳл билан Дилоромга яқин келди-да:

— Сиз, сиз... — деди-ю, у ёғини айтолмай ичкари кириб кетди. Болалари ҳам хўмрайиб туришарди.

— Бувимни ҳафа қилдингиз, сиз ёмонсиз... — улар бувиларини юпатмоқчи бўлгандай, атрофида парвона бўлишарди. Лекин, Бўстон хола индамай кетиб қолди.

Дилором павильонда шумшайиб қолди. Қараса, иш чаппасидан. Кишч билмас бу воқеани босди-босди қилиш, кўнглидан чиқариш керак. Лекин қандай? Дилором бу воқеага унча эътибор бермаган киши бўлиб, болаларининг орқасидан кирди.

— Қани, чойга отланинг, — деди у хушовоз билан эрига.

— Бизни чақиришаяпти, дадаси, чойга борайлик. — зўрма-зўраки ўзини қувноқ тутишга интиларди у.

— Чойингиз ўзингизга сийлов, — ўқишда давом этди эри.

— Болалар, сизлар-чи?

— Ичмаймиз...

Дилоромники тутди:

— Ичмасангиз, ичманг, мен учун ичармидингиз? Нима деган бўлсам сизларни деб, сизлар кўнгилдагидек дам олинг деб,... Э, бунақа дам олишни худо кўтарсин, қисилиб кетдим, ўлиб бўлдим...

— Ўйлаб гапирмадингиз, — сўниқ овозда деди Толибжон.

Дилором ҳафагарчиликдан қизариб кетган эрининг кўзларига боқаркан, алланечук бўлиб кетди. Ҳозиргина қайнонаси бурилиб кетган сўқмоқ томон жовдиради. Ҳеч ким кўринмасди.

— Отланинг, кетдик, — деди эрига тўсатдан.

— Қаёққа?

— Ойимнинг олдига. Ортиқ бу ерда туролмайман.

Болалар суюниб кетишди. Ўйинчоқларини йиғиштириб, янги кийимларини кийишди. Толибжон бўлса бепарвогина китоб ўқиб ўтираверди.

— Бўла қолинг, — деди қизининг сочини ўраётган Дилором аллақандай руҳий кўтаринкилик билан.

— Путёвка куйдими-а? Тура турсак бўларди, — киноя қилди Толибжон.

— Дадажон, — тезроқ юринг, — қувончи ичига сиғмай чуғурлашарди болалар.

Осма кўприкдан ўтиб, қайнонасининг ҳовлисига яқинлашган сайин Дилоромнинг қалби гурс-гурс ура бошлади. Болалари «Буви, бувижон!» деб илгари чопиб кетишганда, бу ҳаяжони янаям ортди. У ҳеч қачон қайнонасига ҳижолатли, айбдор боқмаганди. Ҳаяжони балки шундандир.

Неваралари ўртасида ўғли билан келинига пешвоз чиққан қайнонаси чеҳрасида эрталабки хафагарчиликдан, гина-қудратдан асар ҳам қолмаганди. У ҳар гал шаҳардан келишганида кутиб олганидай, юз айланиб, юз ўргилларди. Анчадан буён кўришмагандай, келини билан қучоқлашиб кўриша кетди.

— Вой чироқларим, вой менинг олтину тожи тахтларим...

Дилором қайнонасининг мулозаматлари, ширин-суханлиги олдида лол, ичида ўзини-ўзи койирди. У:

—Ойижон, мени кечиринг,— дея олди, холос.

Дилоромнинг бу сўзлари ҳам қайнонасининг бир тасаддуқдан минг тасаддуғида кўмилиб кетди.

— Ҳой, Манзурахон, Анзиратбону, қани тезроқ буёққа чиқа қолинглар, келиним, невараларим, келди, — Бўстон хола қўни-қўшниларини чақирарди...

Дилбар МАҲМУДОВА.

МИЛЛИОНЛАР МУСОБАҚАСИ

ҲАЯЖОНЛИ УЧРАШУВЛАР

ШТАТСИЗ МУХБИРИМИЗ М. БОБОХОНОВ МОСКВАДАН ХАБАР ҚИЛАДИ.

СССР халқлари спартакиадаси фақат спорт мусобақаларигина эмас, балки дўстона учрашувлар, тажриба алмашишлар, ўз навбатида Ватанимиз пойтахти Москванинг тарихий жойларини кўришдир.

Миллионлар мусобақасида республикамиз спорт шарафини ҳимоя қилаётган ўзбекистонлик вакиллар қизғин олишувлардан кейинги бўш вақтларини сермазмун ўтказишяпти. Бир группа спортчиларимиз пойтахтнинг Жданов районидаги гўшт саноати бўйича Бутуниттифоқ илмий-тадқиқот институтида бўлдилар. Институт илмий ходимлари серқуёш ўлка спортчиларини самимий кутиб олишди. Вакилларимизни институтда қўлга киритилаётган янгиликлар, гўшт маҳсулотлари ишлаб чиқаришдаги ютуқлар билан яқиндан таништиришди. Институт бошланғич комсомол ташкилоти секретари Т. Белоусов ва ёшлар спортчиларимизга қимматли очколарни қўлга киритишларида кўпдан-кўп муваффақиятлар тилашди.

Бир группа спортчиларимиз — эркин кураш бўйича полвонларимиз электрмедицина аппаратлари заводи ишчилари билан учрашдилар.

— Биз, ўзбекистонликларни, — дейди мазкур делегация комсорги С. Нурмуҳамедов, — Москванинг ҳамма ерида ҳам илиқ қарши олишаяпти. Биз уларнинг меҳмондўстлигидан жуда миннатдормиз. Бундай ҳаяжонли, дўстона учрашувларни ҳар вақт эслаб юрсанг арзийди.

Бутуниттифоқ подшипник саноати илмий тадқиқот институтида ўтказилган учрашувдан оғир атлетикачиларимиз мамнун бўлишди. Спортчиларимиз бу ерда кўплаб дўст орттиришди. Ёдгорликлар, ўзаро адреслар алмашилди, дасхатлар ёзиб қолдирилди: Спортчиларимиз Загорск шаҳрида ҳам бўлиб, у ерининг меҳмондўст халқи, замонавий меъморчилик намуналари билан танишдилар.

Спортчиларимиз Москванинг ҳар ерида жойлашган меҳмонхоналарда яшашмоқда. Спорт турлари бўйича терма командалар деворий газеталар конкурсида классик кураш полвонларининг ишлари намунали йўлга қўйилганлиги маълум бўлди. Бу командага спартакиаданинг кумуш медали совриндори бўлишга эришган моҳир курашчи Рустам Казаков комсорглик қиляпти.

Спартакиада мусобақаларида республикамизнинг очколар ҳисоби жами 64,5 тага етди. Бу ҳисоб албатта ҳали мақтовга лойиқ эмас. Ўзбекистонликлар ҳозирча 13—14-ўринларни баҳам кўриб туришибди. Мусобақалар эса спортнинг айрим турларидан ниҳоясига етди. Сув полоси, замонавий беш кураш, қўл тўпи, волейбол бўйича қимматли очколарни қўлга киритиш учун кураш давом этмоқда. Бугун эса гимнастикачиларимиз, чавандозлар, чарм қўлқоп соҳиблари ҳамда эркин кураш полвонлари республикамиз шаънини ҳимоя қилиш учун «жанг»га киришадилар.

Турли мамлакатларда

ЕВРОПАДА МУСТАҲКАМ ТИНЧЛИК БЎЛСИН

Иккинчи жаҳон уруши натижасида вужудга келган территориялар ва сиёсий воқеаликни тан олиш асосида Европа хавфсизлигини таъминлаш — умумий тинчликни мустаҳкамлаш ва кескинликни юмшатишнинг асосий проблемаларидан биридир. Хавфсизлик ва ҳамкорлик проблемалари юзасидан ўтказиладиган Умумевропа кенгаши Европада тинчлик асосларини мустаҳкамлашда муҳим роль ўйнай олади ва ўйнай олиши керак.

СССР ва бошқа социалистик мамлакатлар бундай анжуманни ўтказиш ғоясини илгари сурдилар. Бу ғоя тобора кенг кўламда маъқулланмоқда ва қўллаб-қувватланмоқда. Франция, Скандинавия мамлакатлари, Исландия ва бошқа бир қанча давлатларнинг ҳукуматлари Умумевропа кенгашини чақириш кераклигини айтишди. Италия ташқи ишлар министри А. Моронинг яқинда СССРга қилган сафари якунларига доир Совет—Италия ахборотида таъкидлаб ўтилганидек, ҳар икки томон «кенгашнинг яқин орада чақирилишидан манфаатдор эканлигини билдирди». Финляндия ҳукумати кенгашга тайёргарликни амалий изга солиб юбориш учун замин вужудга келтириш мақсадида ташаббус кўрсатди.

Европа қитъасининг кенг жамоатчилиги ҳам Европанинг хавфсизлигини мустаҳкамлаш учун актив ҳаракат қилмоқда. Жаҳон Тинчлик Кенгашининг шу йил май ойида Будапештда ўтказилган Ассамблеяси, шунингдек Европа жамоатчилиги вакилларининг июнь ойи охирида Брюсселда маслаҳат тариқасида уюштирилган учрашувининг якунлари буни исбот қилади. Бу учрашув вақтида жамоатчилик вакилларининг Европа хавфсизлиги ва ҳамкорлигини кўзда тутган Ассамблеясини ўтказиш тўғрисида бир қарорга келинди. Бундай Ассамблеянинг чақирилиши Европа хавфсизлиги юзасидан яқин орада кенгаш ўтказишга ёрдам берган бўлур эди. Манфаатдор бўлган барча давлатлар бу кенгашда қатнаша оладилар.

Европа мамлакатлари парламентларининг аъзолари, касаба союз, хотин-қизлар, ёшлар ташкилотлари ва бошқа оммавий ташкилотлар Умумевропа анжуманини ўтказиш учун актив кураш олиб бормоқдалар. Болтиқ бўйи мамлакатлари, Норвегия ва Исландия парламентлари аъзолари ва жамоат арбобларининг яқинда Варнемюда ўтказилган конференциясида тинчлик ва хавфсизлик масалалари юзасидан қабул қилинган баёнотида таъкидлаб ўтилганидек, Европа ижобий силжишлар рўй берганлиги натижасида хавфсизлик масалалари хусусида Умумевропа кенгашини чақириш пайти келди. Болтиқ бўйи мамлакатлари, Норвегия ва Исландия ишчиларининг яқинда Болтиқ денгизи хафталиги доирасида Ростокда ўтказилган конференцияси қатнашчилари ҳам кенгашнинг чақирилишини талаб қилдилар.

Аммо хавфсизлик ва ҳамкорлик проблемаларига бағишланган Умумевропа анжуманини ўтказиш ғояси кенг эътироф қилинаётган бўлса ҳам кескинликни юмшатишга қарши чиқаётган империалистик кучлар пинагини бўзганларича йўқ. Вашингтон рағбатлантираётган НАТО доираларида кенгашнинг чақирилишига халақит бериш учун аввалдагидек ҳозирда ҳам ҳар қандай «дастлабки шартлар» илгари сурилмоқда. Ғарбий Берлин ҳақида Ғарб учун «мақбул» тарзда бир битимга келиш ана шу «шартлар»нинг энг муҳимидир. Бу хилдаги тактика халқаро майдондаги турли проблемаларни бир тугунга боғлаб қўйиш ва шу тариқа бу проблемаларнинг ҳал этилишига йўл қўймаслик, хавфсизлик юзасидан кенгаш чақириш муддатини пайсалга солишга урунишдан бошқа бир нарса эмас.

Агрессив кучларнинг ўз кирдикорларини давом эттираётганлиги хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган Умумевропа анжуманини чақириш ва унинг муваффақиятли ўтишини таъминлаш учун ҳали кўп иш қилиш кераклигини исбот этади. Аммо Европа халқлари бу қитъада кескинликни юмшатиш ва тинчлик сари кескин бурилиш ясашга қатъий қарор бергандир.

Ю. КОРНИЛОВ. (ТАСС).

ВЕНЕСУЭЛА. Мамлакатнинг йирик шаҳарларида ҳорижий давлатлар, биринчи навбатда Америка компанияларининг талон-торожликдан иборат бўлган фаолиятига қарши оммавий иш ташлаш ва митинглар бўлиб ўтди. Суратда: Каракас меҳнаткашларининг намойиши.

ТАСС фотохроникаси.

Жанубий Вьетнамда жанг қилаётган Америка солдатлари орасида гиёвандлик авж олмоқда. Суратда: Жанубий Вьетнамдаги ҳарбий қисмлардан бирининг медпунктида навбат кутиб турган солдатларни кўриб турибсиз. Бу ерда гиёвандлик дардига чалинганлар аниқланади.

«Ньюсуик» — ТАСС фотоси.

УГАНДАДАГИ АҲВОЛГА ДОИР

◆ НАЙРОБИ, 20 июль. (ТАСС). Кампаладан хабар беришларича, Уганда президенти Иди Амин Ғарбий Европа ва Исроилга қилган сафаридан қайтиб келган.

У Жинжа шаҳрида сўзлаган нутқида ўтган ҳафта ичида Жинжа Магамага ва Морото гарнизонларидаги солдатлар ҳукуматга қарши «исён» кўтарганликларини тан олди.

Уганда президенти қўшни Танзанияга таҳдид қилиб гапирди ва бу мамлакатнинг маъмурларини Уганда «партизанлари»ни, яъни собиқ президент Оботе тарафдорларини Уганда территориясига юбориш учун ёрдам беришда, шунингдек, Уганда билан чегарадош жойда ҳарбий хавф-хатар вужудга келтиришда айблади.

Иди Амин ҳарбий ёрдам олиш мақсадида Ғарбий Европа ва Исроилга борганлиги тўғрисида хабар берилган эди. У ана шу сафарига тўхталиб, олиб борган музокараларининг якунларини шарҳлаб беришга унамади ва ўзининг сафари «ғоят муваффақиятли» ўтганлигинигина айтди.

◆ ЛОНДОН, 20 июль. (ТАСС). Англиянинг машҳур журналисти, Африка проблемалари билан шуғулланувчи мутахассис Колин Лигм Танзаниядаги Бокоба шаҳридан юборган ва Лондондаги «Обсервер» газетасида босиб чиқарилган хабарида қуйидагиларни ёзади: Уганда билан чегарадош жойдан Танзания томонининг «ҳарбий активлиги» кўрсатадиган ҳеч қандай аломатлар йўқ.

Хабарда бундай дейилади: уч инглиз журналистининг Танзания билан Уганда ўртасидаги бутун чегара бўйлаб ўтишига рухсат берилган эди. Улар ҳеч қаерда Уганда давлат бошлиғи эслатиб ўтган Танзания ҳарбий қисмларини ёки «партизанлар»ни учратмадилар. Танзаниянинг чегарадан тахминан 30 километр нарида Кьяка районида жойлашган бирдан-бир ҳарбий бўлинмаси аскарларининг миқдори бир батальондан ошмайдиган отряддан иборат. Чегара хизматини полиция патруллари бажармоқда.

«Милтон Оботе ва унинг тарафдорлари, — деди президент ўринбосари, — Танзанияда бошпана олиш ҳуқуқига эга бўлганлари Угандадаги ҳозирги раҳбарларининг гумонсираши учун асос қилиб олинган. Аммо мен сирни очиб бера оламан: Оботе 3 ой муқаддам Танзаниядан чиқиб кетган ва ҳозирги вақтда Африкадаги бошқа бир мамлакатда истиқомат қилмоқда. Муайян сабабларга кўра, бу мамлакатнинг номи сир тутилади».

СУДАНДА ҲАРБИЙ ТЎНТАРИШ

БАҒДОД, 20 июль, (ТАСС). Ироқ информация агентлигининг хабарларига кўра, армиянинг бир группа офицерлари Суданда ҳокимиятни ўз қўлларига олдилар. Ҳарбий тўнтариш раҳбарлари президент саройини танклар билан қуршаб олдилар ва радиостанцияни ишғол этдилар. Хартум аэропорти ёпиб қўйилди, Судан пойтахти билан телефон алоқаси узилди.

Ироқ информация агентлигининг хабарларидан маълум бўлишича, тўнтаришга майор Хомиш Алъатта бошчилик қилган. У бир оз вақт Судан революцион кенгашининг аъзоси ҳамда бош министр ёрдамчиси бўлиб ишлаган. 1970 йил ноябрь ойида Алъатта барча лавозимларидан озод этилган ва вақтинча ўз уйига қамаб қўйилган эди.

Агентликнинг ёзишига кўра, тўнтаришни ташкил этишда шунингдек президент гвардияси қўмондони генерал Абдул Раҳмон Шароф ва 3-бронетанк полкининг командири полковник Абдул Мунайм Аҳмад иштирок этганлар.

(ТАСС).

ЖАНГЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

◆ ҚОҲИРА, 20 июль. (ТАСС). Фаластин қўмондонлигининг вакили бу ерда қуйидагиларни айтди: Иорданиянинг Ал-Агвар районида Иордания армияси қисмлари билан Фаластин партизанлари отрядлари ўртасида шиддатли жанглар давом этмоқда. Иордания қўшинлари бу жангларда артиллерия, авиация ва танклардан фойдаланмоқда. Фаластин партизанларининг ичимлик сув, озиқ-овқат ва ўқ-доридан маҳрум бўлиб қолган айрим группалари Иордан дарёси орқали оккупация қилинган территория томон чекинишга мажбур бўлдилар.

◆ ДАМАШҚ, 20 июль. (ТАСС). Иорданиядаги аҳвол Сурияда жиддий ташвиш туғдирмоқда. Расмий манбалардан маълум бўлишича, Сурия Араб Республикаси ҳукумати Иорданияда қон тўкилишини тўхтатиш учун тегишли чораларни кўрмоқда. Президент Ҳафиз Асад махсус кенгаш ўтказди. Бу кенгашда Араб Социалистик Уйғониш партияси регионал раҳбарлигининг аъзолари, ҳукумат аъзолари, ҳарбий раҳбарлар, шунингдек, Фаластин озодлиги ташкилоти ижроия комитетининг раиси Ясир Арафат қатнашди.

Редактор ўринбосари Х. ЕДГОРОВ.

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

СУВ—ТОК МАНБАИ

Кўпгина тадқиқотчилар оригинал ток манбаларини яратиш билан ҳормай-толмай шуғулланадилар. Шундай бўлиши табиий бир ҳолдир. Чунки, анъанавий механик электромагнит генераторлар, магнитогидродинамик генераторлар, гальваник элементлар, аккумуляторлар, термобатареялар ва фотобатареялар билан ток манбаларини ҳамма тури тугамайди.

Асбобсозлик саноати илмий техника жамиятининг ижодий семинарида инженерлар И. Филимоненко ва Б. Макаров дадил таклиф билан чиқдилар. Улар оригинал бир установкани намойиш қилдилар.

...Учрашув қатнашчилари лаборатория столида кўрган аппаратда иссиқлик энергиясидан электр токи олиш учун фойдаланилади. Хўш, бу аппарат қандай тузилган? Думалоқ шиша идиш сувга тўлдирилиб, озгина ишқорий метал тузи аралаштирилган. Идишнинг бир-бирига карама-қарши икки чеккасида металл электродлар ўрнатилган бўлиб, шу электродларга уланган мис сим ўлчов асбобининг клеммаларига бириктирилган. Идишнинг бир қисми совуқ сувли бакка ботирилган.

Юқориги электрод Цельсий ҳисоби билан 100 градусга қадар қиздирилганда, вольтметрнинг стрелкаси ток кучланиши анча ошганлигини кўрсатади. Айни маҳалда ҳар иккала электрод юзларида газ пайдо бўлади. Юқориги электродда водород, қуйи электродда эса кислород ажралади.

Установка авторлари ушбу ҳодисани бундай деб тушунтирдилар: қизитилган ва совуқ электродлар ўртасидаги температура тафовути туфайли ток пайдо бўлиб, сув таркиби қисмларга парчаланади.

А. САНИН.

ЧЕРКОВ САМОЛЁТДА КЎЧИРИЛАДИ

Муздек Индигирка дарёсининг ўнг соҳилида, 68 параллел кесиб ўтган жойда яқин вақтларгача яккаю ягона ёғоч черков тик қад кўтариб турарди. Архангельск билан Магадан ўртасидаги жуда катта территориядаги шу бирдан бир кўркам черков қадимги рус меъморчилигини ёдгорлиги бўлиб, кўҳна Зашиверск шаҳридан қолган ёлғиз нарса ҳам шу эди. Тахмин қилинишича шаҳарни 1636 йилда мангазеялик мансабдор Иван Ребров асосланган.

Сибирь ўзлаштириш тарихи билан қадимги рус маданиятининг бебаҳо ёдгорлигини сақлаб қолмоқ учун Спасо-Зашиверск черковини кимсасиз Якутия тайгасидан Новосибирскка кўчириб келтиришга қарор қилинди. Новосибирск ёнидаги академиклар шаҳарчасида вужудга келтирилаётган рус ёғоч меъморчилиги музейидан шу черков ҳам ўрин олади ва ҳақиқий санъат мухлислари ундан баҳраманд бўлаоладилар.

Қадимги иморат энг замонавий транспортда — самолётда сафар қилади. Бу масъулиятли сафарга синчиклаб тайёргарлик кўрилмоқда. Черков ғоят эҳтиётлик билан бузиб олинди. Черковнинг саккиз қиррали (хожли) минораси кучли вертолёт воситасида кўчириб туширилди. Черковнинг ҳамма деталлари маркаланиб, махсус модда ва дезинфекцияловчи воситалар билан ишлов берилмоқда.

Д. ДУБЯКИН. (ТАСС).

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. **Ўзбек тилида.** 18.00 — Қўғирчоқ фильм. 18.20 — Болалар «Дўстлик» ансамбли концерти. 19.00 — Ахборот. 19.15 — Шоир **Рамз Бобожон** — студиямиз меҳмони. 19.35 — Ахборот. 19.50 — Санъат усталари. **Бернора Қориева.** 21.00 — МОСКВА.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.30 — МОСКВА. 17.35 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 18.00 — «Чашма». 18.30 — Тележурнал. 21.00 — ТОШКЕНТ. 21.50 — Юксалиш программаси. 22.10 — Қардош республикалар композиторлари. **Узеир Ҳожибеков.** 22.40 — **«Кобра» операцияси** (бадиий фильм).

19.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 21.00 — Боғимизда ёшлар дам олишади.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Митти қайиқча — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун);

Ёввойи қалб — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» «ҲАМЗА» (тоқ соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда).

Қиялик (эрталаб соат 10, кундуз 5 ярим ва кеч 7 да), **Она муҳаббати** (ўзбек тилида, кундуз соат 12, 3, кеч 8.45 минутда): «КЎКЧА».

Асосий зарба (кундуз соат 11 ярим, 2, кеч 6 ва 8 яримда), **Меҳрибон отам** (эрталаб соат 10, кундуз соат 4 яримда): — «МОСКВА».

Майерлинг — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 11 ярим, 2, 4 ярим, кеч 7 ва 9.15 минутда);

Бегона ҳужжат билан — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда).

Асримиздан миллион йил илгари — «ВОСТОК» (жуфт соатларда).

Интеграл — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

Митти қайиқча — «ФЕСТИВАЛЬ».

Асримиздан миллион йил илгари — «ХИВА».

Ёввойи қалб — ТЕЛЬМАН номли.

Катта сайр — «РАКЕТА».

СССР Давлат банкасининг МАРҒИЛОН ШАҲАР УЧЕТ-КРЕДИТ ТЕХНИКУМИ

1971-1972 ўқув йили учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ТЕХНИКУМ Давлат банкининг бўлимларида ишлаш учун ўрта малакали қуйидаги ихтисослар бўйича мутахассислар тайёрлайди: пул муомаласи ва кредит, давлат банки бўлимларида учёт ва техника.

Техникумда машғулотлар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Ўқишга 30 ёшгача бўлган тўлиқсиз ўрта ва ўрта мактабларни битирган йигит-қизлар қабул қилинади.

ЎҚИШ МУДДАТИ — тўлиқсиз ўрта мактабни битирганлар учун 1 йилу 10 ой.

Техникумга кирувчилар СССР Олий ва ўрта таълим министрлиги тасдиқлаган программа бўйича қуйидаги фанлардан кириш имтиҳонлари топширадилар: тўлиқсиз ўрта маълумотлилар учун — она тили (диктант), математика (оғзаки);

ўрта маълумотлилар учун — она тили (иншо), математика (оғзаки).

Ўқишга кирувчилар директор номига ёзилган аризага ўзи танлаган мутахассисликларни кўрсатиб қуйидаги ҳужжатларни қўшиб топширадилар: маълумоти ҳақида ҳужжат (асли), соғлиғи ҳақида справка (286-форма), 3x4 сантиметр ҳажмида бош кийимсиз тушилган 4 дона фотосурат, туғилганлиги ҳақидаги гувоҳномадан кўчирма (ёки паспорт кўрсатилади).

Паспорт ва харбий билети ёки ҳарбий ҳисобга олинганлиги тўғрисидаги гувоҳнома шахсан кўрсатилади.

Аризалар — 30 июлгача қабул қилинади.

1 августдан 20 августгача кириш имтиҳонлари қабул қилинади.

21 дан 24 августгача қабул комиссияси ўқувчилар составига қабул қилинади.

Ўқувчилар умумий қоидага асосан стипендия ва ётоқхона билан таъминланадилар.

Адрес: Марғилон шаҳар, Ленин кўчаси, 123 «а»-уй (16 мактабнинг олдинги биноси).

ЎЗБЕКИСТОН ССР МАДАНИЯТ МИНИСТРЛИГИ ТОШКЕНТ МАДАНИЙ ОҚАРТУВ ТЕХНИКУМИ 1971-72 ЎҚУВ ЙИЛИ УЧУН

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Техникумда кутубхона ва клуб бўлимлари мавжуд.

Клуб бўлимида **театр, хор, дирижерлик, музика** (бадиий ҳаваскор коллективлари учун раҳбарлари) ва хореография — ўйин группалари бор.

Музика группасида **рубоб, чанг, най, доира, танбур, ғижжак, дутор ва пианино** мутахассислари мавжуд.

Техникумда қатнаб ўқийдиган ва сиртқи бўлимлари бўлиб, ўқиш муддати — ўрта маълумотлилар учун:

кутубхона бўлимида ва методист-ташкилотчи группасида — 2 йил;

клуб бўлимида — 2 йилу 4 ой.

Тўлиқсиз ўрта маълумотлилар учун 3 йил.

Сиртқи бўлимда ўқиш муддати:

ўрта маълумотлилар учун — 2 йил, тўлиқсиз ўрта маълумотлилар учун 4 йил (методист-ташкилотчи группасида 3 йил).

Техникумга кирувчилар қуйидаги фанлардан кириш имтиҳонлари топширадилар.

Ўрта маълумотлилар: **мутахассислик бўйича** (кутубхона бўлими ва методист-ташкилотчи группасидан ташқари), **совет адабиёти** (иншо), **СССР тарихи** (оғзаки);

тўлиқсиз ўрта маълумотлилар: **мутахассислик бўйича** (кутубхона бўлимидан ташқари), **она тили** (диктант), **она тили ва адабиёт** (оғзаки).

Аризалар кундузги ва сиртқи бўлимларга 1 августгача, ўрта маълумотлилардан 10 августгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари 1 августдан бошланади.

Қабул қилинганлар стипендия, ётоқхона ва бошқа маданий-маиший шароит билан таъминланади.

Адрес: Тошкент-95, 2-Чимбой кўчаси, 97-уй). 28, 34, 38, 49 автобусларнинг сўнгги, 76 автобуснинг «Техникум» бекатлари).

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИ **ТОШКЕНТ СИРТҚИ УМУМИЙ ТЕХНИКА ФАКУЛЬТЕТИГА** (Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 55-«а» уй).

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Аризалар 30 августгача қабул қилинади.

ПАВЛОВ ШАҲРИДАГИ МЕХАНИЗАЦИЯЛАШГАН АСБОБЛАРНИНГ ТАЖРИБА-ЭКСПЕРИМЕНТАЛ ЗАВОДИ

1971 йилда савдо ташкилотларига, колхоз ва совхозларга, жамоатчи боғбонларга нарядсиз пул ўтказиш йўли билан никелланган банди пластмассадан бўлган ток қайчиларини

СОТАДИ

Битта ток қайчининг нархи 3 сўм 03 тийин.

Бизнинг адрес: Горький области, Павлов шаҳри, Чапаев кўчаси.

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА **23, 24 ИЮЛЬ КЕЧ СОАТ 7 ДА** «ДИНАМО» (Киев) — «ПАХТАКОР» (Тошкент) **командалари ўртасида**

ФУТБОЛ

23 июлда — дублерлар, 24 июлда — асосий составлар учрашадилар.

Олдиндан билет сотиш кассалари ишлайди.

Ўрта Осиё темир йўли Тошкент бўлимининг

ИШЧИЛАР ТАЪМИНОТИ БЎЛИМИГА

(Куйбишев шоссеси, 13-уй, 9-корпус)

Тошкент шаҳрининг хўжалик ҳисобидаги ошхона ва магазинларда ишлаш учун катта бухгалтерлар (бош бухгалтерлар лавозимига); **ОРСнинг марказлаштирилган бухгалтерия бўлимларига бошлиқлар ва уларга муовинлар; магазин ва ошхоналарда ишлаш учун катта бухгалтер ва бухгалтерлар; магазинларга мудирлар, сотувчи ва катта сотувчилар, буфетчилар, ошпазлар ва ишчилар**

КЕРАК

Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси 4-уй аҳолини ишга жойлаштириш ва информация қилиш бюроси, ҳамда район ижроия комитетлари ҳузуридаги инспекторларга учрашилсин.

Ўзбекистон ССР Социал таъминот министрлиги Республика миқёсидаги шахсий пенсионер, 1927 йилдан буён КПСС аъзоси

Соат ШАМСИЕВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан маълум қилади ва марҳумнинг оиласига таъзия билдиради.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26. Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683. Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424. Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—85. Бухоро — 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз — 54—01. Урганч — 34—55. Фарғона — 4-29-44. Гулистон — 22-09.

А. — 166. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС — 64697. Р. 01639.